

4.6.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä

Aika ti 4.6.2024 klo 14.00–16.00

Paikka Valtiovarainministeriö, kokoushuone Loppupeli, Mariankatu 9, Helsinki

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, poistui klo 15.30
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, poistui klo 14.52
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, paikalla klo 15.20 lukien
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

1. Kokouksen avaus ja esittäytymiset

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.03. Valmisteluryhmän jäsenet esittäytyivät.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

3. Valmisteluryhmän tehtävät ja työskentelytavat

Puheenjohtaja selosti valmisteluryhmän tehtävät ja työskentelytavat sekä kävi läpi alustavaa aikataulusuunnitelmaa. Puheenjohtaja ehdotti valmisteluryhmälle kokousajoina 11.6., 17.6. ja 26.6. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, edustajat toivat esiin kokouksissa tarvittavia asiantuntijoita ja kesälomakauden käynnistymistä. Päätettiin, että valmisteluryhmän seuraava kokous on 11.6.2024, minkä jälkeen työskentely jatkuu vasta elokuussa kesälomien jälkeen. Syksyn kokousaikatauluun palataan myöhemmin. Todettiin, että lisärahoitushakemusta koskeva päätös on mahdollinen aikaisintaan syyskuun lopussa 2024.

Vahvistettiin, että jatkossa kokouksiin järjestetään osallistumismahdollisuus sekä läsnä että etäyhteyksin.

Sovittiin, että lisärahoitushakemusta käsitellään valmisteluryhmän kokouksissa teemoittain. Rahoitusmalli on yhtenä teemana elokuussa. Puheenjohtaja korosti käsittelyn kohdistuvan ensisijaisesti lisärahoituksen edellytysten tarkasteluun. Muita käsiteltäviä teemoja ovat ainakin sosiaalihuolto, terveyspalvelut (ml. HUS) ja pelastustoimi.

Valmisteluryhmän työskentelytapoja koskeva puheenjohtajan diaesitys sovittiin tallennettavaksi kokousaineistoon valmisteluryhmälle luotuun ns. Tiimeri-työtilaan.

4. Lisärahoitushakemuksen esittely ja yleiskäsittely

VAKEn edustajat selostivat lisärahoitushakemuksen keskeistä sisältöä. Lisärahoitusta haetaan hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:n perusteella. VAKEn edustajat korostivat etenkin seuraavia seikkoja: hyvinvointialueen erityispiirteet, riittävien palvelujen turvaamiseksi tehty alijäämäinen (100 milj. euroa) budjetti vuonna 2023 (mahdollisesti myös vuonna 2024), 04/2024 hyväksytty uudistusohjelma (Hyvasta parempi) ja nykyisen rahoitusmallin epäoikeudenmukaisuus.

Todettiin, että valmisteluryhmän kokouksissa käydään yksityiskohtaisesti läpi jokainen lisärahoitushakemuksen liite.

Käydyssä keskustelussa nousi esiin etenkin seuraavaa:

- Hyvinvointialueiden nykyisen rahoitusmallin arviointi ja muuttaminen eivät ole valmisteluryhmän tehtäviä. Rahoitusmallia ja rahoituksen kohdentumista VAKEn osalta tullaan käsittelemään valmisteluryhmän kokouksessa elokuussa 2024.
- VAKEn vuodelle 2024 hakema 74 milj. euron lisärahoitus perustuu alueen kokonaisarvioon, jossa on otettu huomioon mm. se, mitä toimia tulisi tehdä alijäämän kattamiseksi sekä se, mikä olisi palvelutarve euromääräisesti, jotta palvelut voidaan nostaa palvelutarpeen tasolle.
- VAKEn hakemuksen liitteeseen 5 on koottu säästötoimia, joista alueella on arvioitu aiheutuvan vähiten haittaa ja joita olisi pitänyt tehdä, jos talousarviota ei olisi tehty alijäämäiseksi. Liite 5 voisi olla yksi mahdollinen skenaario. Keskustelussa todettiin, ettei liitteestä 5 kuitenkaan käy ilmi, mitkä perustuslailla turvatut palvelut vaarantuisivat vuonna 2024 ilman lisärahoitusta. Tunnistettiin, että jatkossa on tarpeen selvittää, miten VAKE on määritellyt riittävän palvelutason ja miksi vuotuinen yleiskatteellinen rahoitus ei olisi riittävä lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.
- VAKEn hakemuksen liitteessä 1 käytetyt tiedot ovat vuodelta 2019, koska on katsottu sen olevan vertailukelpoinen vuosi (toimintavuosi ennen koronapandemiaa). Tunnistettiin, että esitettyihin tietoihin liittyy epävarmuuksia, etenkin kustannusten kohdentumisen osalta.
- Lisärahoitusta koskeva sääntely on tarkoitettu sovellettavaksi silloin, kun yleiskatteellinen rahoitus ei riitä perustuslaissa tarkoitettujen riittävien palvelujen turvaamiseen. Lisärahoitusmenettely edellyttää palvelukohtaista arviointia: mitkä palvelut vaarantuvat, mitä toimenpiteitä on jo tehty ja mitä toimenpiteitä voidaan vielä tehdä, onko vaarantumisen syynä rahoituksen riittämättömyys vai mahdollisesti joku muu syy (esim. vaikeudet henkilöstön saatavuudessa).

5. Lisärahoitushakemuksen erityiskysymysten käsittely

Lisärahoitushakemuksen kohdevuosien osalta VM:n puolelta todettiin, että lisärahoitushakemusta arvioidaan vuoden 2024 osalta siltä osin kuin yleiskatteellinen rahoitus ei riitä perustuslaissa tarkoitettujen riittävien palvelujen järjestämiseen. Hyvinvointialueiden lisärahoitus ei ole tarkoitettu hyvinvointialueen alijäämän kattamiseen.

Asialistalla mainitut erityiskysymykset, jotka liittyivät valvontaviranomaisten huomautuksiin ja muihin mahdollisiin lisärahoitustarpeisiin, päätettiin siirtää käsiteltäviksi valmisteluryhmän myöhempiin kokouksiin.

6. Seuraavan kokouksen ajankohdasta ja käsiteltävistä aiheista päättäminen

Seuraavan kokouksen ajankohdaksi sovittiin ti 11.6.2024 klo 14.15–16.15. Kokouksessa käsitellään seuraavia asioita, joista kohtiin 1 ja 2 VAKEn edustajia pyydettiin toimittamaan lisätietoja:

- 1) Vuodelle 2024 haettu lisärahoitus: miksi tarvitaan ja mistä 74 milj. euroa muodostuu sekä
- 2) Miten vuodelle 2024 myönnetty yleiskatteellinen rahoitus on tähän mennessä kohdennettu ja käytetty eri palveluille (ml. kysymys, mitä toimia on jo tehty kustannusten hillitsemiseksi), huomioiden erityisesti valvontaviranomaisten huomautukset ja niitä koskevat toimenpiteet (liite 2)
- 3) Hakemuksen liitteen 5 tarkennus: mitkä palvelut tai lakisääteiset tehtävät jäisivät vuonna 2024 ilman lisärahoitusta tekemättä; mitä toimenpiteitä on jo tehty ja mitä voidaan vielä vuonna 2024 tehdä kustannusten hillitsemiseksi

7. Muut esille tulevat asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.05.

3.7.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 2/2024

Aika ti 11.6.2024 klo 14.17–16.12

Paikka Valtiovarainministeriö, kokoushuone Tienhaara, Mariankatu 9, Helsinki sekä Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, klo 15.55 asti
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Minna Lahnalampi-Lahtinen, toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Heikki Pesonen, analyytiikkapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö
Tiina Muinonen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.17. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen kokousmuistio.

3. Lisärahoitushakemuksen erityiskysymysten käsittely

- a. Valvontaviranomaisten huomautukset ja niitä koskevat toimenpiteet

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, edustajat selostivat lisärahoitushakemuksen liitteen 2 keskeistä sisältöä. Lastensuojelun henkilöstömitoituksesta aluehallintovirasto, jäljempänä AVI, on 15.12.2023 antanut 700 000 euron uhkasakon. VAKEn on viimeistään 30.8.2024 toimitettava AVille selvitys

tilanteesta ja tehdyistä toimenpiteistä. AVI on lisäksi antanut VAKELLE sosiaalihuoltolain 49 a §:n laiminlyöntiä koskevan huomautuksen. Pelastustoimen osalta AVI on 12.1.2024 antanut VAKELLE määräyksen korjata pelastustoimen toimintavalmiusaikojen puutteet.

Koska lisärahoitusta koskevaa hakemusta ei ehditä käsittelemään eikä päätöstä antamaan ennen aiemmin mainittua AVILLE annettavaa selvitystä, puheenjohtaja tiedusteli, millainen selvitys VAKEN on tarkoitus antaa AVILLE. Puheenjohtajan kysymykseen VAKEN edustajat totesivat, että valvontaviranomaisten huomautuksia ei ole liitetty lisärahoitushakemuksen liitteeksi siksi, että lisärahoitusta haettaisiin nimenomaisesti valvontaviranomaisten esille nostamiin puutteisiin ja korjaustoimiin. VAKEN edustajien mukaan haetulla lisärahoituksella ei ole erityisesti tarkoitus korjata valvontaviranomaisten havaitsemia puutteita. VAKEN vastauksesta puheenjohtaja totesi, että ministeriössä liitteen 2 merkitys osana lisärahoitushakemusta oli tulkittu tarkoittavan juuri päinvastaista.

Puheenjohtajan kysymykseen siitä, paljonko lisäresursseja VAKE tarvitsisi, jotta lastensuojelun henkilöstömäärä olisi lain edellyttämällä tasolla, VAKEN edustajat eivät pystyneet kokouksessa antamaan vastausta. VAKEN edustajat pyysivät, että ns. sisältökysymykset toimitettaisiin VAKELLE kirjallisina, koska kokouksessa ei ollut paikalla lastensuojelun asiantuntijoita. Puheenjohtaja vahvisti VAKELLE kirjallisen lisätietopyynnön lähetettäväksi.

Pelastustoimen osalta todettiin, että VAKEN lainanottovaltuutta koskevan hakemuksen käsittelyn yhteydessä on ollut sekä tarkastelussa että otettu huomioon lisärahoitushakemuksen liitteessä 2 selostetut pelastustoimea koskevat seikat. Tarkoituksena ei ole ottaa samoja seikkoja kahteen kertaan käsittelyyn. Yleishuomiona todettiin, että pelastustoimen toteutuneet kustannukset ovat pienemmät kuin myönnetty rahoitus.

VAKEN edustajat selostivat liitteen 2 osoittavan, että rahoitus ei ole riittävää ja että VAKEN tuottama palvelutaso ei ole riittävää. Alijäämästä huolimatta toiminta on VAKEN näkemyksen mukaan tehokasta.

Todettiin, että sekä sosiaalihuollon että pelastustoimen yksityiskohtiin paneudutaan elokuun teemakohtaisissa kokouksissa. Olennaista on tarkastelussa keskittyä vuoden 2024 tilanteeseen, erityisesti kysymyksiin: mitä toimenpiteitä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi ja alueen talouden tasapainottamiseksi on alueella tehty ja mitä ei vielä ole tehty, mikä lakisääteinen toiminta vaarantuu ilman lisärahoitusta ja millä tavoin. Sovittiin, että VAKELLE suunnatut lisäkysymykset ja tietotarpeet toimitetaan kirjallisesti viikon 24 aikana.

4. Lisärahoitushakemuksen täydentävän aineiston esittely ja yleiskäsittely

a-c. Lisärahoitushakemuksen 74 milj. euron tarpeen kohdistuminen, vuonna 2024 myönnetyn valtion rahoituksen kohdentaminen ja hakemuksen liitteen 5 tarkennukset

VAKEN edustajat selostivat kokousaineistoon päivitetyn lisärahoitushakemuksen liitteen 5 keskeistä sisältöä. Korostettiin, että VAKEN taloussuunnittelu poikkeaa valtionhallinnon taloussuunnittelusta siinä, että suunnittelua ei tehdä yhden budjettivuoden perusteella. Näin ollen 74 milj. euron lisärahoitustarve ei muodostu yksittäisestä vuodesta, vaan on kokonaisuus. VAKEN näkemyksen mukaan liitteessä esimerkkinä todettuja leikkauksia ei voida toteuttaa käytännössä, koska lakisääteiset tehtävät on hoidettava. Ehdotetut säästötoimet kohdistuisivat terveydenhuollon perustason palveluihin. Säästöjen vaikutuksista voi tehdä

ainoastaan hyvin karkeita arvioita, koska säästöillä on systeemisiä vaikutuksia – ne kasvavat ja kertautuvat. VAKE katsoi, että se ei voi nykyisellä rahoituksella vastata lakisääteisiin velvoitteisiin.

Käydyssä keskustelussa todettiin, että VAKEn rahoituksen käytön ja riittävyyden sekä lisärahoitustarpeiden tarkastelu on edelleen hyvin yleisellä tasolla ja se on suunnattava yksityiskohtiin. Tarkastelun painopistettä tulee kohdentaa vuoteen 2024 ja sen loppuvuoteenkin, ei tuleviin vuosiin. VAKEn tulee perusteluissaan esittää etenkin, miksi palvelut vaarantuvat ja miksi valtion osoittama rahoitus ei riitä turvaamaan VAKEn määrittelemää palvelutasoa, missä palveluissa on ongelmia, miten tilannetta on tarkasteltu vuoden 2024 talousarviota valmisteltaessa, mitä toimia on jo tehty rahoituksen riittämiseksi, mihin rahoitus riittää, miten ja missä VAKE on määritellyt alueensa palvelutason sekä miten henkilöresurssit on kohdennettu. Korostettiin, että hyvinvointialueella on valta päättää alueensa palvelutasosta, jota työntekijät käytännön työssään toteuttavat. Valtiovarainministeriön edustajat totesivat, että hyvinvointialueen johto vastaa rahoituksen riittävydestä lakisääteisiin tehtäviin.

VAKEn kysymykseen siitä, millä perusteella tarkastelu lisärahoitushakemuksessa kohdentuu varainhoitovuoteen, valtiovarainministeriön edustajat totesivat, että hyvinvointialueen rahoituksesta annetussa laissa on säädetty rahoituksen määräytymisestä sekä siitä, missä tilanteessa ja millaisin edellytyksin oikeus lisärahoitukseen syntyy. Yleiskatteellisessa rahoituksessa ja sen joustoelementeissä on hyvinvointialueen rahoituksesta annetun lain mukaan aina kyse varainhoitovuodesta, koska ei ole edellytyksiä arvioida ilman faktatietoa muiden vuosien rahoitusta ja sen riittävyttä. VAKEn edustajat totesivat, että valtiovarainministeriön näkemys lisärahoitushakemuksen tarkastelun kohdentumisesta vuoteen 2024 on oikea.

5. Seuraavan kokouksen ajankohdasta ja käsiteltävistä aiheista päättäminen

Puheenjohtaja totesi alkuun, että VAKEn toiveesta lisärahoitushakemuksen käsittely jatkuu alkuperäisestä kesäkuun suunnitelmasta poiketen vasta elokuussa 2024. Sovittiin, että teemakohtaiset käsitellyt toteutetaan seuraavasti:

- a. Viikko 32: hyvinvointialueiden rahoitusmalli
- b. Viikko 33: pelastustoimi
- c. Viikko 34: sosiaalihuolto, erit. lastensuojelu
- d. Viikko 35: terveydenhuolto, ml. HUS-kysymykset

Jatkotoimista sovittiin seuraavaa:

- puheenjohtaja toimittaa kyselyn sopivien kokousajankohtien löytämiseksi ja sen jälkeen tehdään kalenterivaraukset
- rahoitusmallia koskevassa kokouksessa käydään yleisesti läpi VAKEn lisärahoitushakemuksessa esittämiä näkökulmia ja perusteluja siitä, miksi sille osoitettu rahoitus on riittämätöntä. Puheenjohtaja painotti, että valmisteluryhmä ei kuitenkaan ole oikea taho pohtimaan rahoitusmallin uudistamistarpeita. Rahoitusmallia koskeva keskustelu fokusoidaan siten lähtökohtaisesti ainoastaan VAKEn koskevaan rahoitukseen.
- puheenjohtajalle ilmoitetaan etukäteen teemakokouksiin saapuvat asiantuntijat

- sosiaalihuollon teemasta järjestetään vähintään kaksi erillistä kokousta
- jatkotyöskentelyn tavoitteena on tuottaa riittävää faktatietoa päätösesitystä varten
- viikolla 24 toimitettavia lisäkysymyksiä koskevat selvitykset ja vastaukset toimitetaan kokousaineistoon mielellään viikkoa, mutta vähintään viisi päivää ennen asianomaista teemakohtaista kokousta.

6. Muut esille tulevat asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.12.

28.8.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 3/2024

Aika to 8.8.2024 klo 9.00–12.00

Paikka Valtiovarainministeriö, kokoushuone Tienhaara, Mariankatu 9, Helsinki
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö, klo 9.19 alkaen
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, klo 9.34 alkaen
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Tiina Muinonen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Kati Jussila, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö
Jenni Jaakkola, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Mikko Meuronen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Kaisa-Maria Kimmel, lakimies, sosiaali- ja terveysministeriö
Mikko Peltola, yksikönpäällikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Tuukka Holster, erikoistutkija, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Teemu Malmi, professori, Aalto-yliopisto

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen kokousmuistio.

3. Ministeriöiden 19.6.2024 lisätietopyyntö hyvinvointialueelle

Puheenjohtaja totesi, että kesäkuussa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle, jäljempänä VAKE, toimitettuun lisätietopyyntöön on jo osittain vastattu. Tarkoituksena on, että vastauksia toimitetaan ja niitä käsitellään valmisteluryhmässä kunkin teemakokouksen yhteydessä. Lopuksi varmistetaan, että kaikkiin kysymyksiin on toimitettu ja saatu tarpeelliset vastaukset.

4. Lisärahoitushakemuksessa hyvinvointialueiden rahoitusmallia koskeneiden huomioiden esittely ja käsittely, erityisesti huomioitavana hakemuksen liitteet 1, 3 ja 6

Ennen rahoitusmallia ja siirtyvää rahoitusta koskevan keskustelun aloittamista puheenjohtaja totesi, että valmisteluryhmän ensisijainen tehtävä on selvittää, miten VAKElle myönnetty yleiskatteellinen rahoitus on käytetty ja miten sitä on kohdennettu / on tarkoitus kuluvana vuonna kohdentaa. Valmisteluryhmän tehtävänä ei sen sijaan ole rahoitusmallin kehittäminen. Tarkoituksena oli kokouksessa käydä kuitenkin läpi VAKEn lisärahoitushakemuksessa esittämiä rahoitusmallia koskevia huomioita ja perusteluja lisärahoitushakemuksen kannalta. Puheenjohtaja totesi, ettei hän tule esittämään kokouspäivänä käydystä keskustelusta johtopäätöksiä.

Alkuun VAKEn edustajat totesivat hyvinvointialueen rahoituksen perusongelman olevan se, että Vantaan ja Keravan kaupungeilta VAKElle siirtyneet kustannukset ja sen perusteella määritelty valtion rahoitus on ollut siirtymävaiheessa uudistuksen ensimmäisinä vuosina liian vähäistä. Vaken näkemyksen mukaan sosiaalihuollon rahoitus ei huomioi hyvinvointialueen todellista palvelutarvetta. Tämän vuoksi VAKE on joutunut tuottamaan lakisääteisiä palveluja lyhytaikaisella velkarahoituksella. Palvelutuotanto toimii kuitenkin tehokkaasti. VAKEn edustajat arvioivat, että siirtymävaiheessa Vantaan kaupunki oli ilmoittanut siirtyviksi kustannuksiksi liian alhaiset sote-menot.

Puheenjohtajan kysymykseen siitä, hakiko VAKE rahoituspäätökseen ja Vantaan kaupungin ilmoittamiin sote-menoihin aikanaan oikaisua, VAKEn edustajat totesivat, että oikaisua ei haettu, sillä hyvinvointialueella ei ollut täydellistä näkymää siihen, miten kustannukset erityisesti kaupungin muiden kuin sote- ja pela-toimintojen osalta olivat hyvinvointialueelle siirtymässä. Lisäksi se halusi vaalia hyviä yhteistyösuhteita Vantaan kaupungin kanssa, eikä halunnut riitauttaa asiaa.

Jenni Jaakkola esitteli hyvinvointialueiden rahoitusmallin osalta valtiovarainministeriön vastauksia lisärahoitushakemuksessa esitettyihin seikkoihin. Huomiot koskivat erityisesti kunnilta hyvinvointialueille siirtyneitä kustannuksia, tarveperusteisen rahoitusmallin toimivuutta erityisesti sosiaalihuollon tarveperusteisuuden osalta ja siirtymätasausta. Käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat nostivat esiin etenkin seuraavia seikkoja:

- VAKEn rahoitus kehittyi tulevaisuudessa positiivisesti, haasteet liittyvät toiminnan alkuvuosiin
- Koronapandemia alkoi ennen sote-uudistuksen voimaantuloa. Koronan hoitaminen vaikutti sote-kustannuksiin etenkin Vantaalla. Ennen vuotta 2019 VAKEn tarveakioidut kustannukset olivat alhaiset, nykyisin ne ovat keskitasolla. Apotti-järjestelmä on tuottanut virheellisiä lukuja tarveakiointiin

(diagnoosien määrässä), mikä Vaken näkemyksen mukaan on antanut todellisuutta pienemmän kuvan alueen palvelutarpeesta.

- VAKEn palvelujen rahoitus poikkeaa Helsingin palvelujen rahoituksesta. Vertailua Helsinkiin tehdään yhdenvertaisuuden näkökulmasta (metropolialue, väestön samankaltaisuus jne): onko VAKEn ja Helsingin asukkailla mahdollisuus saada yhdenvertaista julkista palvelua. VAKEn alijäämä on muodostunut, koska VAKEn asukkaille on pyritty tarjoamaan riittävät lakisääteiset palvelut.

Professori Teemu Malmi selosti VAKEn lisärahoitushakemuksen liitteenä olevan lausuntonsa keskeistä sisältöä. Lausunnon tarkoituksena on ollut arvioida, estimoiko malli palvelutarvetta erityisesti sosiaalihuollon osalta riittävän hyvin. VAKE on lausunnossa esitettyjen sosiaalihuollon aineistojen mukaan monen indikaattorin osalta käytön kärkipäässä, mutta THL:n laskeman tarvevakiointimallin perusteella kuitenkin käytön alapäässä. Lausunnossa on pyritty osaltaan osoittamaan, että VAKEn palvelutarve sosiaalihuollossa on suurta. Tarvevakiointi vaatii jatkuvaa kehitystä.

Professori Malmin puheenvuoron jälkeen THL:n edustajat Mikko Peltola ja Tuukka Holster selostivat huomioita hyvinvointialueiden rahoituksen tarvetekijöistä ja erityisesti tarvemallista sosiaalihuollon osalta. Esitysten pohjalta käydyssä keskustelussa nostettiin esiin etenkin seuraavia huomioita:

- Hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei ole täydellinen, vaan nykyisen tietopohjan perusteella paras mahdollinen. Mallin kehitystyö on käynnissä. Erityisesti sosiaalihuollon seurantarekisterin käyttöönotto parantaa tilannetta aikanaan.
- Nykyisen rahoitusmallin perushintoja ei ole mahdollista muuttaa ilman kustannusvaikutuksia valtion talouteen. Korotus kasvattaisi myös koko maan rahoituspottia, mutta edelleen kukin hyvinvointialue saisi lisäyksestä suhteellisesti saman verran eli korotus ei kasvattaisi kohdennetusti yksittäisen alueen valtion rahoitusta, vaan lähinnä valtion rahoituksen määrää koko maan tasolla. Aluekohtaisten perushintojen käyttöönotto muuttaisi nykyisen rahoitusmallin lähtökohtaa, eikä mallin vaikutuksia ole mahdollista arvioida käytettävissä olevien tietojen perusteella yhden hyvinvointialueen osalta.
- Rahoitusmallin jatkokehittämisessä olisi VAKEn näkemyksen mukaan mahdollista yhden perushinnan sijasta jakaa alueet esimerkiksi kolmeen ryhmään yleisen kustannustason mukaisella perusteella ja muodostaa niille erilliset perushinnat
- VAKEn edustajat painottivat alueen kannalta rahoitusmallin epäedullisuutta katsoen, että nykyinen malli ei riittävän hyvin tavoita sen väestön palvelutarvetta. Esimerkiksi lastensuojelu on haastava kustannusten hillitsemisen näkökulmasta. Palvelutarve edellyttää suurempaa rahoitusta. VAKElta puuttuu 70 milj. euroa, mikä tarvittaisiin esimerkiksi lastensuojelun asiakkaiden hoitoon.
- Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:n mukaan palvelujärjestelmän tilan kuvaamiseksi tulee olla mahdollisuus esittää objektiivista aineistoa. VAKEn edustajat painottivat, että lisärahoitustarpeen kokonaistarkastelu tulee toteuttaa yksilöiden tarpeiden perusteella, ei Suomen väestön keskimääräisen tarpeen näkökulmasta.

- Keskustelussa eri osapuolet tunnistivat, että THL:n tarvekerroin sisältää varsin laajasti erilaisia tekijöitä. Nykyiseen tarveperusteiseen malliin voi sisältyä kannustinongelmia, mutta THL ja VM katsovat mallia voitavan kuitenkin pitää riittävän objektiivisena. Mahdollisuutta manipuloida dataa siten, että se vaikuttaisi rahoituksen jakautumiseen, voidaan pitää marginaalisena ja siksi rahoitusmallin tietoperustaa voidaan pitää asianmukaisena. VAKE on puolestaan esittänyt, että mallia ja sen taustalla olevia tekijöitä ei voi pitää asianmukaisena, sillä se ei huomioi VAKEn sosiaalihuollon palvelutarvetta.

Tarvevakiomallia koskevan keskustelun jälkeen jatkettiin lisärahoitushakemuksessa esitettyihin seikkoja koskeneiden valtiovarainministeriön vastausten käsittelyä. Keskustelu koski siirtyneitä kustannuksia sekä siirtymäkauden tasauksen vaikutuksia Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla. Käydyssä keskustelussa nousi esiin etenkin seuraavia näkökohtia:

- VAKE huomioi, että vertailu Helsingin siirtyneisiin kustannuksiin ei liity suoraan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen esittämään rahoitusvajeeseen ja kokouksessa käsitellyn aineiston tekstimuotoilusta oli syntynyt harhaanjohtava käsitys siitä, mitä VAKE on hakemuksessaan tosiasiallisesti tarkoittanut. VAKEn näkemyksen mukaan hakemuksessa on pyritty selostamaan, että aluekohtainen rahoitus on eriarvoinen ja alueita kohdellaan eri tavoin. Sovittiin, että kyseisen dian otsaketta muutetaan vastaamaan VAKEn tosiasiallista tarkoitusta.
- Sote-uudistuksessa tehdyn nk. siirtolaskelman pohjana olleissa kustannustiedoissa ei valtiovarainministeriössä ole havaittu poikkeamia tai virheitä. Todettiin, ettei VAKE ole hakenut siirtolaskelmaan tai sen mukaisiin hyvinvointialueen rahoituspäätöksiin oikaisua. VAKEn näkemyksen mukaan kuitenkin kaikkia kuntatasolla tosiasiallisesti sote-toiminnasta aiheutuneita kustannuksia ei ole vuosina 2021 ja 2022 vyörytetty oikeille kirjanpidon tileille ja siten ne eivät ole oikein tulleet kirjatuiksi siirtolaskelmassa tarkastelluille palveluluokille. VAKEn näkemyksen mukaan lisärahoituksen saamisen edellytyksenä ei ole se, että VAKE olisi käyttänyt kaikkia esim. siirtolaskelmaa tai rahoituspäätöksiä koskeneita oikeussuojakeinoja ennen lisärahoitushakemuksen tekemistä tai että ne olisivat edellytyksenä lisärahoituksen saamiselle.
- VAKEn näkemyksen mukaan ennen järjestämisvastuun siirtoa valmisteluvaiheessa vuosina 2021 ja 2022 maksetuilla valtion maksamilla valtionavustuksilla tavoiteltu nk. turvallinen siirtymä erityisesti ICT-järjestelmien kannalta onnistui ainoastaan siksi, että VAKEn ICT-toimintoja oli jätetty kaupunkien tietoverkkoon eikä kaikkea uudistettu kerralla. Siirtymää on tehty pitkän ajan kuluessa. Valtion edustajat totesivat, että vastaava on ollut menettelytapana useimmilla hyvinvointialueilla ja se vastasi myös tarkoitustaan. Valmisteluvaiheessa osoitetuilla valtionavustuksilla ei lähtökohtaisesti ollut tarkoitus toteuttaa laajaa ICT-järjestelmien kehittämistyötä, vaan ainoastaan nk. turvallisen siirtymän toteuttaminen.
- Rahoitusmalliin (rahoituksesta annettu laki 35 §) sisältyvän nk. siirtymätasauksen vaikutus on VAKElla vähäinen.
- VAKEn osalta käsiteltävänä olevan uudistuksen toimeenpanon muutosvaiheen eli vuosien 2024–2025 rahoitus on haastava ja vuonna 2026 alijäämä tulisi lainsäädännön perusteella olla katettu. Vaken näkemyksen mukaan tarveperusteinen rahoitus ei alkuvaiheessa vaikuta täysimääräisesti VAKEn

rahoitukseen. VAKE hakee lisärahoitusta, koska se ei voi kattaa alijäämää laissa säädetyssä määräajassa erityisesti siirtolaskelmasta ja rahoitusmallista johtuvista valtion rahoituksen alimitoitukseen johtavista syistä, rahoituslain 11 §:n tarkoittamalla tavalla riittävää palvelujen järjestämistä vaarantamatta. VAKEn näkemyksen mukaan lainsäätäjä on tarkoittanut mahdollisuuden hakea ja saada lisärahoitusta juuri tällaisessa tilanteessa.

5. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

6. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Puheenjohtaja totesi, että rahoitusmallia koskeva käsittely päättyi tähän kokoukseen. Seuraavien kokousten painopiste on lisärahoituksen edellytysten tarkastelussa. Jatkossa keskitytään kunkin teeman osalta toteutumisiin, kustannustietoihin jne. Perjantaina 16.8.2024 pidettävän kokouksen aineisto ja muu materiaali pyritään toimittamaan viimeistään tiistaina 13.8.2024 klo 12.

Seuraavan kokouksen ajankohtaa ja teemoja ei kokouksessa erikseen käsitelty.

Kokousmuistioon todetaan erikseen sähköpostitse vahvistetuksi asian käsittelylle alla oleva suunnitelma:

- a. pe 16.8. klo 13.00-16.00 Terveystieteiden tutkimuskeskus
- b. ti 20.8. klo 13.00-16.00 Sosiaalihuolto: vanhuspalvelut ja muut ikääntyneiden palvelut
- c. to 22.8. klo 8.30-11.30 Sosiaalihuolto: aikuissosiaalityö
- d. pe 23.8. klo 8.30-11.30 Sosiaalihuolto: lapset, nuoret ja perheet
- e. to 29.8. klo 13.00-16.00 Pelastustoimi

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 12.01.

2.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 4/2024

Aika pe 16.8.2024 klo 13.00–16.00

Paikka Sosiaali- ja terveysministeriö, Meritullinkatu 8, Helsinki, kh Vaikuttamo
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö, kokouksen sihteeri
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Heikki Pesonen, analyytiikkapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Kati Liukko, toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vesa Jormanainen, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Sari Raassina, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Pia Suvivuo, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

3. Lisärahoitushakemuksessa terveydenhuoltoa koskeneiden huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

a. Perusterveydenhuolto

Kati Liukko selosti Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, perusterveydenhuollon tilannetta: terveydenhuollon lähtötilannetta, palveluverkon nykytilaa, henkilöstömitoituksia VAKEn palveluissa, tilannetta tällä hetkellä palvelukyvyn osalta (terveysasemat, sairaalapalvelut ja suun terveydenhuolto), loppuvuoden ja vuoden 2025 tulevia toimenpiteitä, terveydenhuollon säästövaadetta ja sen vaikutuksia ilman lisärahoitusta sekä lyhytjänteisistä säästöistä aiheutuvia lopputuloksia.

Loppuvuoden 2024 ja vuoden 2025 tulevista toimenpiteistä Liukko totesi, että 1) kaikki loput lääkäriostopalvelut ja vuokratyövoiman käyttö terveysasemapalveluissa loppuu vuoden 2024 loppuun mennessä; 2) palveluseleiden käyttö suunterveydenhuollossa loppuu 9/2024; sekä 3) ulkoiset sairaalapaikkojen ostot lopetetaan 9/2024 (mm. Kaunialan sairaalan 50 osastopaikkaa).

VAKEn mukaan ilman lisärahoitusta terveydenhuollon palvelujen toimialalla jouduttaisiin lisäksi tekemään seuraavanlaiset toimet: terveydenhuollon säästövaade on 18 milj. euroa, mikä tarkoittaisi 1) terveysasemapalveluissa, että jonot tulevat pitenemään lääkärille 2 kk ja hoitajalle 3,5 kk; 2) sairaalapalveluissa, että 1,5–2 osastoa joudutaan sulkemaan (40 potilaspaiikkaa); sekä 3) suun terveydenhuollossa, että jonot vastaanotolle pitenevät n. 2,5 kk.

Todettiin, että loppuvuoden 2024 ja vuoden 2025 toimenpiteitä koskeva dia ei ollut mukana VAKEn etukäteen toimittamassa materiaalissa. Sovittiin, että materiaalia päivitetään siten, että puuttunut dia lisätään materiaaliin ja päivitetty materiaali lisätään valmisteluryhmän Tiimeri-työskentelytilaan.

Perusterveydenhuoltoa koskevan esityksen jälkeen käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat nostivat esiin seuraavia huomioita:

- ilman perusterveydenhuoltoon osoitettua 20 milj. euron hyvinvointialueen ottamaan lainaan perustunutta määrärahaa perusterveydenhuollossa ei olisi täytetty lainsäädännön edellytyksiä palvelujen tarjoamisen osalta
- Ministeriöiden kanssa 27.11.2023 käydyssä neuvottelun pöytäkirjaan kirjattujen suositusten (5 kpl) toimeenpano käynnistettiin hetimiten neuvottelun jälkeen: päätöksentekoprosessia uudistettiin, palveluverkkouudistus toteutettiin, vuokratyövoiman käyttöä on alettu vähentää (vuonna 2024 tavoitteena on vähentää vuokratyön käyttöä yhteensä 40 % kaikessa VAKEn toiminnassa) ja talouden tasapainottamiseksi on valmisteltu muutosohjelma säästöineen. Perusterveydenhuollossa on rekrytoinneissa säästetty 3,4 milj. euroa ja siirtoviivepäivissä 4,9 milj. euroa. YTA-yhteistyön merkitys puolestaan korostuu etenkin alueellisessa yhteistyössä, esimerkiksi yhteisessä tilasuunnittelussa HUS-yhtymän kanssa. Yhteistyön vaikutukset muodostuvat etenkin erikoissairaanhoidon työnjaon ja kustannusrakenteen kautta.
- järjestämisvastuussa olevien palvelujen tuottamisessa on käytetty myös muita toimijoita, esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoita etenkin sosiaalihuollossa. VAKEn alueella käytetään terveyskeskuspalveluja laajemmin kuin muualla Uudellamaalla.
- vaikka VAKEn alijäämä on 100 milj. euroa, lisärahoitusta haetaan vuodelle 2024 yhteensä 74 milj. euroa. Haettu 74 milj. euron lisärahoitus on se euromäärä, joka jouduttaisiin säästämään / sopeuttamaan siinä tapauksessa, että lisärahoitusta ei saataisi.

- henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta. Vuokratyövoimaa käytetään edelleen, mutta esimerkiksi vuokralääkäreitä on tällä hetkellä vähän. Lääkärin tehtävissä olevista vuokralääkäreistä suurin osa on opiskelijoita. Omatiimi-käytäntö käynnistyi toukokuussa 2024 ja VAKEn alueen asukkaista puolella on tällä hetkellä oma lääkäri. Sairaaloissa on tällä hetkellä 30 sairaanhoitajan vaje. Tarkoituksena on ensin laittaa VAKEn oma toiminta kuntoon, minkä jälkeen vähennetään vuokratyövoiman käyttöä.
- vuoden 2024 talousarvioon on arvioitu terveydenhuollon tulot (4 milj. euroa) liian positiivisesti. Talousarviossa ei ollut huomioitu alkuvuoden 2024 vuokratyövoiman hankkimisesta aiheutuneita kustannuksia. Huomioon on lisäksi otettava, että hoitotarvikkeiden hinnat nousevat vuosittain ja ne kasvattavat osaltaan VAKEn menoja.
- sosiaalisen syrjäytymisen osalta on pyritty tekemään ennaltaehkäisevää yhteistyötä. Nuorten suun terveydenhuollon edistämiseksi on lisätty pop up –hoitoloita kouluihin.

Puheenjohtaja totesi, että lisärahoitushakemuksen käsittelyn edellytyksenä on, että kaikille osapuolille muodostuu selkeä käsitys VAKEn vuoden 2024 toiminnasta: mihin rahoitusta on kohdennettu, miten toimintaa on ohjattu, mitä on tehty rahoituksen turvaamiseksi ja mitä on tarkoitus vielä tehdä vuonna 2024. Tässä tarkoituksessa VAKElle esitettiin seuraavat jatkoselvityspyynnöt: 1) vuoden 2024 talouden ja rahoituksen kehityksestä sekä sen suhdetta vuoden 2024 talousarvioon (ml. mitkä tekijät ovat kasvattaneet menoja ja mitkä vähentäneet niitä); 2) mihin perustuu ennuste siitä, että vuokratyötä leikataan 40 % vuonna 2024; sekä 3) mistä terveydenhuollon 18 milj. euron lisärahoitustarve muodostuu.

VAKE lupasi toimittaa valmisteluryhmän Tiimeri-työtilaan VAKEN osavuosikatsauksen 2/2024, josta käy ilmi rahoituksen käyttöön ja toimintaan liittyviä tietoja vuodelta 2024.

Valtion puolelta käydyssä keskustelussa nostettiin esiin etenkin seuraavia näkökohtia:

- VAKEn alijäämä ei sinänsä osoita lisärahoituksen tarvetta. Alueen tulee kohdentaa rahoitus siten, että perusoikeudet tulevat turvatuiksi. Alueella on velvollisuus sopeuttaa rahoitus ja tehdä tarpeelliset sopeutustoimet, jotta rahoituksella voidaan pitkällä aikavälillä rahoittaa asukkaiden palvelut. Terveydenhuollon osalta VAKEn tulisi osoittaa yksityiskohtaisesti ne sopeuttamistoimet, jotka voidaan vielä 2024 tehdä.
- siinä tapauksessa, että VAKE ei pysty järjestämään sote-palvelujaan, valtio on velvoitettu käynnistämään arviointimenettelyn
- yleiskatteellisen rahoituksen määräytymisessä huomioidaan vieraskielisyys, mikä VAKEn osalta on 221 euroa/asukas eli yhteensä 62 milj. euroa.

VAKE katsoi, että hyvinvointialueen talouden alijäämä syntyy siitä, että valtion rahoitus ei riitä kaikkiin terveydenhuollon lakisääteisiin palveluihin. VAKE esitti, että alue pystyy järjestämään lakisääteiset palvelut mutta koska valtion rahoitus ei ole riittävä, hyvinvointialue joutuu ottamaan lainaa palvelujen toteuttamiseksi.

Valtion kysymykseen siitä, tarkoittaisivatko lisärahoitushakemuksen liitteessä 5 esitetyt säästökkenaariot käytännössä sitä, että perusterveydenhuollossa jouduttaisiin sulkemaan mm. lääkärin vastaanottaja, VAKE totesi, että sopeutustoimet tarkoittaisivat tiettyjen toimintojen sulkemista. VAKE kuitenkin korosti, että toimintoja ei perusoikeuksien turvaamiseksi voida sulkea. VAKEn mukaan leikkaustoimiin olisi jouduttu siinä tapauksessa, että VAKE ei olisi ollut hakenut lainarahoitusta.

b. Erikoissairaanhoido

Mikko Hokkanen selosti VAKEN roolia HUS-yhtymän jäsenenä ja rahoittajana: HUS-yhtymän rahoitusmallia ja jäsenhyvinvointialueiden laskutusta, erikoissairaanhoidon talousarviolukuja sekä hyvinvointialueiden maksuosuuksia ja deflatoimattomia lukuja, hoidettujen potilaiden lukumäärien kehitystä sekä palvelutuoteseurantaa.

VAKEn esityksen jälkeen Juri Matinheikki (VM) selosti VAKEn nettokäyttökustannusten kehitystä terveystalouksissa. Nettokustannusten perusteella VAKEn kaikkien terveydenhuollon kokonaisuuksien nettokustannukset vuonna 2023 olivat Manner-Suomen keskitasoa matalammat. Kasvu vuodesta 2019 oli puolestaan Manner-Suomen keskitasoa selkeästi korkeampaa.

Esitysten pohjalta käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat totesivat etenkin seuraavaa:

- esitetyistä tilastoista on havaittavissa, että siirtymävaiheessa Vantaan ja Keravan kaupungit ovat ilmoittaneet siirtyviksi kustannuksiksi liian alhaiset sote-menot.
- VAKE katsoo, että nykyinen rahoituksen tarvevakiointimalli ei riittävällä ja oikealla tavalla kuvaa VAKEn todellista tilannetta. Apotti-järjestelmä on tuottanut virheellisiä lukuja tarvevakiointiin.

Puheenjohtaja totesi, että lisärahoitushakemusta koskevassa valmistelussa ei pohdita yhtäältä sitä, onko Uudenmaan erillisratkaisu toimiva tai toisaalta sitä, tulisiko erikoissairaanhoidolle luoda Uudellemaalle oma uusi järjestelmä. Lähtökohtana on ollut, että VAKE yhtenä HUS-yhtymän perustajajäsenenä omaa riittävät toimintamallit ja –keinot yhtymän toiminnan ohjaamiselle. HUS-yhtymän ohjauksesta VAKEn edustajat totesivat, että nykyinen ohjausmalli ei ole täysin toimimaton – ohjaus toimii riittävän hyvin. Ohjauksessa on joitakin haasteita ja ne etenkin liittyvät ohjaustoimien nopeuteen.

Valtion kysymykseen ilta- ja viikonloppuvastaanottotoiminnan järjestämisestä, VAKEn edustajat totesivat, että ilta- ja viikonloppuvastaanottoja koskeva suunnittelu käynnistyy syys-lokakuussa 2024. Tarkoituksena on, että vuoden 2025 alusta ilta- ja viikonloppuvastaanotot olisivat käytössä. Laajempi palvelujen järjestäminen hyvinvointialueella voi osaltaan vähentää tarvetta erikoissairaanhoidonpalveluihin HUS:ista.

4. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Valmisteluryhmän seuraavat kokoukset ja teemat ovat:

- ti 20.8. klo 13.00-16.00 Sosiaalihuolto: vanhuspalvelut ja muut ikääntyneiden palvelut
- to 22.8. klo 8.30-11.30 Sosiaalihuolto: aikuissosiaalityö
- pe 23.8. klo 8.30-11.30 Sosiaalihuolto: lapset, nuoret ja perheet
- to 29.8. klo 13.00-16.00 Pelastustoimi

5. Keskustelu valmisteluryhmän työskentelyn määräajasta ja muistiosta

Puheenjohtaja selosti, että tiistaina 20.8.2024 on tarkoitus keskustella valmisteluryhmän työn jatkovalmistelusta. Teemakohtaiset kokoukset jatkuvat ja kuun loppupuolella on tarkoitus koota valmisteluryhmän työskentelystä yhteinen näkemys.

Puheenjohtajan alustavana ajatuksena on hakea kaksi viikkoa lisää aikaa valmisteluryhmän työskentelylle. Puheenjohtaja pyysi VAKEa pohtimaan näkemystään lisääjän hakemiselle.

6. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.58.

2.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 5/2024

Aika ti 20.8.2024 klo 13.00–16.00

Paikka Sosiaali- ja terveysministeriö, Mariankatu 9, Helsinki, kh Jakovara
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Timo Aronkytö, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Satu Karppanen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Minna Lahnalampi-Lahtinen, vanhusten palvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Aila Halonen, kotona asumisen palvelujen palvelualuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Heikki Pesonen, analytiikkapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01. Hyväksyttiin esitys kokouksen asialistaksi siten muutettuna, että seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyvaiheiden vahvistaminen käsitellään ennen lisärahoitushakemuksessa iäkkäiden palveluja koskeneiden huomioiden ja tietojen esittelyä ja käsittelyä.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisten kokousten muistiot käsitellään seuraavassa kokouksessa.

3. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Puheenjohtaja selosti, että tarkoituksena on tuottaa valmisteluryhmän muistio, jossa on kuvattu lisärahoitushakemuksen käsittely, kokonaisarvio tilanteesta ja esitetyt näkemykset (yhtenevät vrs. eriävät näkemykset). Tavoitteena on valmistella muistio siten, että kaikki valmisteluryhmän jäsenet voisivat sen allekirjoittaa. Valmisteluryhmän muistio on julkinen sen jälkeen, kun se on allekirjoitettu ja valmisteluryhmän työskentely on päättynyt. Tavoitteena on edelleen, että valtioneuvoston päätös hakemukseen valmistuu syyskuussa 2024.

Puheenjohtajan ehdotus mahdollisesta lisäajan hakemisesta sai kannatusta. Sovittiin, että puheenjohtaja hakee valmisteluryhmän työskentelylle lisäaikaa 2 viikkoa. Lisäajan hakeminen tarkoittaa käytännössä sitä, että syyskuulle etsitään 2 uutta kokousaikaa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, edustajat totesivat, että vasta sen jälkeen, kun muistio on käytettävissä, VAKE voi muodostaa siitä oman käsityksensä.

Valmisteluryhmän seuraavat jo sovitut kokoukset käsiteltävine teemoineen ovat:

- a. to 22.8. klo 8.30-11.30 Sosiaalihuolto: aikuissosiaalityö
- b. pe 23.8. klo 8.30-11.30 Sosiaalihuolto: lapset, nuoret ja perheet
- c. to 29.8. klo 13.00-16.00 Pelastustoimi

4. Lisärahoitushakemuksessa iäkkäiden palveluja koskeneiden huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

Minna Lahnalampi-Lahtinen selosti VAKEn iäkkäiden palveluiden tilannetta: vanhuspalveluiden palvelutarvetta ja –verkkoa, lähtötilannetta, kotihoitoa, yhteisöllistä asumista, ympärivuorokautista palveluasumista, ympärivuorokautisen palveluasumisen kustannuksia, henkilöstön tilannetta sekä järjestämisveloitteen piiriin kuuluvia vanhuspalveluja, joita ei voida rahoituksen tason vuoksi järjestää. Lahnalampi-Lahtisen esitystä oli päivitetty valmisteluryhmälle toimitetun esityksen jälkeen, minkä vuoksi sovittiin, että päivitetty esitys liitetään osaksi valmisteluryhmän tiimeri-aineistoa.

Esityksen keskeisimpiä ydinkohtia olivat: 1) vanhuspalvelun toimialan vuoden 2024 talousarvio on 2 % palvelutarvetta alhaisempi; 2) yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 31 % vuoteen 2030 mennessä; 3) väestön ikääntymisen vuoksi palvelutarve kasvaa (ympärivuorokautinen palveluasuminen, kotihoito, varhainen puuttuminen, päivätoiminta); 4) vanhusten palveluita keskitetään alueittain palvelukeskuksiin; 5) ympärivuorokautisesta palveluasumisesta 70 % on ostopalvelua (omatuotantona hinta ostopalvelua alhaisempi); 6) kehittämistavoitteet vuonna 2024: palvelurakenteen keventäminen, hoivateknologian vahvistaminen, palvelutarpeen mukainen henkilöstön käyttö, ennaltaehkäisevä työ ja yksiköiden kustannustehokkuus; 7) tehokkuuden parantamiseksi tehtyjä toimia: etäkotihoiton tehostaminen, välitön työajan seuranta, johtamiseen panostaminen, asiakkaiden saamien palvelutuntien seuranta ja palvelun myöntämisen perusteiden tarkennus; 8) valmistelussa yhden kotihoiton yksikön ulkoistaminen vuonna 2024; 9) ympärivuorokautisen palveluasumisen kustannuksia nosti mm vanhusten asumispalveluiden vuokrakiinteistöjen myynti VAV:lle vuonna 2022 (vuokrankorotukset) ja ostopalvelujen hinnankorotukset; 10) tavoitteena on hillitä ostopalvelujen kustannusten kasvua lisäämällä omaa palvelutuotantoa ja vähentämällä Kaunialan sairaalan paikkoja; sekä 11) henkilöstön saatavuus on parantunut ja vuokratyövoiman kustannuksia on vähennetty.

VAKEn mukaan ilman lisärahoitusta säästötavoite ikääntyneiden palveluiden osuus haetusta 74 milj. euron lisämäärärahasta on 17 milj. euroa. Säästön kohdentaminen tarkoittaisi: 1) kotiin vietävien palvelujen osittaista lakkauttamista; 2) ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen vähentämistä (264 paikkaa vuonna 2024) ja sitä kautta jonojen kasvamista (vuoden 2024 lopussa 408 uutta jonottajaa); sekä 3) 13 hoivakodin sulkemista ja henkilöstömäärän vähentämistä 247 vakanssilla. Nämä leikkaukset aiheuttaisivat VAKEn mukaan tilanteen, jossa VAKEn vanhuspalvelut ajautuisivat palvelujen järjestämisessä laittomaan tilanteeseen; tämän vuoksi hyvinvointialue hakee lisärahoitusta välttämättömien palvelujen järjestämiseen.

Juri Matinheikki selosti VAKEn nettokäyttökustannusten kehitystä iäkkäiden palveluissa vuosina 2017–2023. Vuonna 2023 iäkkäiden palvelut muodostivat merkittävän osan VAKEn kustannuksista (15 %), mutta suhteessa vähemmän kuin Manner-Suomessa yhteensä (22 %). Nettokustannukset per 75+-vuotias ovat myös 10 % matalammat kuin Manner-Suomessa yhteensä, mutta reaalin kasvu vuodesta 2019 on huomattavasti suurempaa: VAKE +17 % ja Manner-Suomi +4 %,

Esitysten jälkeen käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat totesivat etenkin seuraavaa:

- nettokustannuksia kuvaavista taulukoista on havaittavissa, että vasta vuoden 2023 kustannukset vastaavat todellisia kustannuksia ja että palvelutarve on olemassa
- vuoden 2024 talousarviossa on varattu määrärahaa 3,1 milj. euroa vähemmän kuin mitä palvelutarve on. Laskenta on toteutettu palveluverkkosuunnitelman perusteella (uudistusohjelman peittävyys, 0,1 % peittävyys = 1,5 milj. euroa). Palvelut järjestetään kustannustehokkaasti määrärahan pohjalta siten, että palvelut liikkuvat (ei asiakas).
- ostopalvelujen vähentämistavoitteen vuoksi uudistusohjelmassa ei ole varattu uusia ostopalvelupaikkoja. Tavoitteena on, että ympärivuorokautista palveluasumista lisätään omana tuotantona siten, että oman ja ostopalvelun suhde olisi 50 %–50 %. Ostopalveluja koskeviin määrärahoihin liittyy kuitenkin riski (hinnannousu), koska VAKE on ostopalveluriippuvainen.
- asiakkailta peritään korkeammat mahdolliset maksut kaikissa muissa palveluissa paitsi pitkäaikaisessa asumispalvelussa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa (käyttövara 200 e/kk, ei 182 e/kk)
- VAKEn alijäämä osoittaa, että valtion rahoitus ei ole vv. 2023–2024 riittävä nykyiselle palvelutasolle. Tilanne on vuodesta 2026 alkaen toinen. Alijäämää ei kuitenkaan saada katetuksi vuoden 2026 loppuun mennessä. VAKEn kustannustaso on ikääntyneiden palveluissa ollut hyvinvointialueiden halvimpia, minkä vuoksi ei ole realistista vaatia VAKElta samanlaisia sopeutustoimia kuin muilta hyvinvointialueilta. Kustannuserot hyvinvointialueiden kesken johtuvat palvelutuotannon eroista.
- toimintakäytännöt eivät saa ohjata toimintaa oikeusnormien ohi. Jonotusajat eivät saa ylittää lakisääteisiä jonotusaikoja (EOA:n ratkaisu 26.6.2024) ja henkilöstömitoitukset määritellään lainsäädännössä.

Valtion edustajat toivat esiin etenkin seuraavia näkökohtia:

- VAKEn esittämät rahoitustarvetta ja säästötoimia koskevat luvut perustuvat skenaarioihin, jotka eivät esimerkkien osalta ole sellaisenaan ainakaan kaikilta osin sovellettavissa palvelujärjestelmän todelliseen tilanteeseen, minkä vuoksi on edelleen epäselvää, minkä palveluiden järjestäminen vaarantuu tosiasiallisesti loppuvuonna 2024.

- ottaen huomioon esimerkiksi sosiaalihuoltolain puitelakiominaisuus jää epäselväksi, mikä osuus rahoituksesta on mahdollisesti mennyt muuhun kuin välttämättömään lakisääteiseen palveluun. Hyvinvointialueen johdon velvollisuus on turvata yhdenvertaiset palvelut ja varmistaa toimintaohjeet myös sellaisia tilanteita varten, jossa lainsäädäntö jättää hyvinvointialueelle harkintaa.
- alijäämä ei automaattisesti tarkoita lisärahoitusta. Silloin, kun hyvinvointialue tekee kehittämistoimia etupainotteisesti ilman riittävää rahoitusta, kyse on poliittisesta päätöksenteosta, mikä ei suoraan tarkoita lisärahoitusta. Hyvinvointialueen johdolla on vastuu resurssien riittävydestä.

VAKEn edustajat korostivat, että lainsäädäntö ei edellytä sen osoittamista, että palvelut ovat vaarantuneet ennen lisärahoituksen hakemista. Budjettirajoite ei saa vaarantaa yksilön oikeuksia päätöksenteossa. Riittävänä on pidettävä sitä, että systeemisellä tasolla varmistetaan palvelujen tuottaminen hyvin. VAKEn hakemuksessa ja sen liitteissä on kuvattu skenaarioita, mitä säästötoimet vaikuttaisivat, jos niitä tehtäisiin. Euromääräiset vaikutukset on arvioitu kalenterivuoden ajalta.

Todettiin, että VAKE tekee vuonna 2024 13 milj. euroa lisää alijäämää, josta ikääntyneiden palveluiden osuus 1,4 milj. euroa. VAKEn tarkoituksena on toteuttaa sellaisia säästötoimia, jotka leikkaavat menotasoa pysyvästi (leikataan palvelutarvetta). Lisäalijäämän syynä on etenkin tulokertymän virhearviointi ja menojen epätarkka kirjaaminen kirjanpidossa. VAKEn edustajien mukaan VAKE on vuonna 2028 hyvässä taloudellisessa tilanteessa.

Puheenjohtaja totesi, että edelleen on epäselvää, mitä toimia VAKEn olisi vielä vuoden 2024 loppupuolella mahdollista tehdä, minkä vuoksi VAKElta odotetaan lisäselvityksenä vuoden 2024 resurssiallokaatiota (vuoden 2024 toteutumat toimialoittain) ja yhteenvetoa vuodelle 2024 kohdistuvista toimista.

5. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.

9.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 6/2024

Aika to 22.8.2024 klo 8.30–11.30

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9, Helsinki, kh Jakovara
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Heikki Pesonen, analytiikkapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Pertola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö

Erikseen kutsutut

Henna Leppämäki, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Leväpelto, toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Henna Kaukonen-Nyholm, palvelualuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Minna Ryhänen, tehtäväaluepäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 8.30. Todettiin kokoukseen erikseen kutsutut asiantuntijat. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Puheenjohtaja totesi, että VAKEn Valtiokonttorille toimittamissa tiedoissa on pelastustoimen osalta edelleen puutteita ja pyysi VAKEn päivittämään tiedot mahdollisimman pikaisesti.

Valmisteluryhmän elokuun kokoussaikataulu teemoineen on seuraava:

- a. pe 23.8. klo 8.30–11.30 Sosiaalihuolto: lapset, nuoret ja perheet
- b. to 29.8. klo 13.00–16.00 Pelastustoimi

3. Lisärahoitushakemuksessa sosiaalihuollon työikäisten palveluja koskeneiden huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

Kirsi Leväpelto selosti VAKEn aikuissosiaalityön ja vammaisten palvelujen tilannetta. Haetusta 74 milj. euron määrärahasta aikuissosiaalityön ja vammaisten palvelujen osuus on yhteensä 15 milj. euroa. Keskeisimmät syyt lisärahoitukseen ovat: 1) vieraskielisten suuri osuus aikuissosiaalityön asiakkaista (42,76 %); 2) suuri sosiaalipalveluiden tarve (perustoimeentulon saajien suuri osuus); 3) maahanmuuttoon ja pakolaisiin liittyvät ELY-korvaukset siirtyivät vuoden 2024 alusta aiempaa laajemmin kunnille maksettaviksi (-4 milj. euroa); 4) uudistuva vammaispalvelulainsäädäntö tuo uusia asiakkaita vammaispalvelujen piiriin. Vammaispalvelujen asiakasmäärät ovat reilussa vuodessa kasvaneet 3,5 % ja aikuissosiaalityön asiakasmäärät 21 %.

Toimialan vuoden 2024 talousarvio laadittiin jo lähtökohtaisesti 2 % palvelutarvetta alhaisemmaksi (n. 2,7 milj. euroa). Talousarvio jouduttiin silti laatimaan alijäämäiseksi (15 milj. euroa), jotta toimialan palvelutaso ei vajoa laittomaan tilaan. Uudistusohjelman toimenpiteiden kustannusvaikutukset toimialalle ovat vuonna 2024 n. 3,9 milj. euroa (vv. 2025–2026 n. 6,2 milj. euroa). Toimialalla käytetään paljon ostopalveluja, joiden alentamiseksi tarvitaan myös investointeja (5 omaa asumisyksikköä). Tavoitteena on mm: ostopalvelujen vähentäminen (-1 % v. 2024) ja oman palvelutuotannon kasvattaminen, digitalisaation lisääminen, puitesopimusten lisääminen, päätösten sisältöjen tarkastelu ja yhtenäistäminen sekä tukien myöntämiskäytäntöjen tarkistaminen.

Leväpellon näkemyksen mukaan siinä tapauksessa, että lisärahoitusta ei saataisi, vaikutukset ikääntyvien ja vammaisten palveluihin olisivat seuraavat: 1) jos sopeuttamistoimia toteutetaan loppuvuonna 2024, jo myönnettyjä palveluja joudutaan päättämään; 2) aikuissosiaalityössä palveluja karsitaan ja lakiperusteisiin palveluihin pääsy viivästyy; 3) vaikutukset vammaisten palveluihin: vammaisten palveluasumisesta vähennetään 15 asiakaspaikka (jono kasvaa 1-2 asiakasta / kk), vammaisten tuetusta asumisesta vähennetään 50 asiakaspaikka (jono kasvaa 5 asiakasta / kk), vammaisten lyhytaikaisesta hoidosta vähennetään 25 asiakaspaikka (jono kasvaa 16 asiakasta / kk) sekä omaishoidontuen vapaapäivät vähenevät (3kk -> 2kk); 4) vaikutukset aikuissosiaalityöhön: mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautisesta palveluasumisesta vähennetään 110 asiakaspaikka (jono kasvaa 10 asiakasta / kk) ja vammaisten työ- ja päivätoiminnasta vähennetään 75 asiakaspaikka (jonotusaika kasvaa 1 vko/kk); 4) henkilöstön vakansseja vähennetään.

Esityksen jälkeen käydyssä keskustelussa valtion edustajat nostivat etenkin seuraavia huomioita:

- sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain valmistelussa on mahdollisimman hyvin pyritty arvioimaan kaikki ehdotetuista muutoksista aiheutuvat kustannusvaikutukset, jotka on puolestaan huomioitu hyvinvointialueiden yleiskatteellisessa rahoituksessa.

- hyvinvointialueiden rahoitusmallissa otetaan huomioon valmisteluryhmän kokouksessa 2/2024 esitetyn tavoin esimerkiksi vieraskielisyyden ohella myös sosiaalihuoltoa koskevia tekijöitä
- valmisteluryhmän tarkoituksena on selvittää, miten VAKE on käyttänyt ja allokoanut rahoitusta vuonna 2024 ja mitä toimia VAKE on tehnyt rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi

Valtion edustajien esittämään kysymykseen siitä, arvioiko VAKE, että se pystyy lakisääteisellä rahoituksella tuottamaan perustuslain ja sote-järjestämislain mukaiset velvoitteet säästötoimien toteutuessa, VAKE totesi, että suurelta osin velvoitteet pystytään hoitamaan. Lopullinen arvio voidaan VAKEn näkemyksen mukaan kuitenkin tehdä vasta, kun toimenpiteet on tehty ja saatu kansalaisten arvio. Käsittelyaikojen osalta on VAKEn mukaan pysytty lakisääteisissä käsittelyajoissa.

Käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat nostivat esiin etenkin seuraavia näkökohtia:

- hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei ota huomioon VAKEn erityistä tilannetta ja metropolialueen alueellista yhdenvertaisuutta asiakkaiden yhdenvertaisen palvelun turvaamiseksi
- tilastoissa vammaispalvelujen kustannustaso näyttäytyy alhaisena, mikä ei kuitenkaan vastaa todellisuutta, koska esimerkiksi ostopalvelujen hinnat ovat nousseet. VAKEn osavuosikatsauksessa 2/2024 löytyvät tuoreemmat tiedot.
- kotoutumisen osalta VAKEn rahoitus on TEMin uuden ohjeen (loppuvuonna 2023) mukaan muuttunut siten, että hyvinvointialue saa kotoutumiskorvauksista ainoastaan 15 % (kunnat 85 %), mikä aiheuttaa VAKELLE 4 milj. euron vajeen VAKEn rahoitukseen vuonna 2024.
- lisärahoituksen saamisen edellytyksenä ei ole sen osoittaminen, että VAKE ei olisi tuottanut riittäviä palveluja.
- asiakasmäärän kasvusta ei voi päätellä sitä, että VAKE olisi tuottanut ns. ylilaatua. Kyse on VAKEn näkemyksen mukaan siitä, että palvelutarve on alueella kasvanut.

4. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.01

9.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 7/2024

Aika pe 23.8.2024 klo 8.30–11.30

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9, Helsinki, kh Jakovara
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Tiina Muinonen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkytö, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Susanna Hoikkala, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Liisa Jokinen, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Pia Suvivuo, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Hanna Mikkonen, toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.30. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Puheenjohtaja totesi, että valmisteluryhmän toimikaudelle haetaan lisää aikaa 13.9.2024 saakka. Siten valmisteluryhmälle etsitään syyskuun alkuun kaksi uutta kokousaikaa. Pelastustoimen kokonaisuutta käsitellään to 29.8.2024 klo 13–16.

3. Lisärahoitushakemuksessa lasten, nuorten ja perheiden sosiaalihuollon palveluja koskeneiden huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

Hanna Mikkonen selosti VAKEn lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kokonaisuutta. VAKEn väestö on nuorta ja kasvavaa. Vieraskielisten osuus on suuri (0–29 –vuotiaista ka 29,96 %). Lapsiperheistä maan suurin osuus sai pitkäaikaisesti toimeentulotukea. Yhden vanhemman perheiden osuus lapsiperheistä on 27 %. Alle 15-vuotiaiden väkivaltarikosten määrät ovat kasvaneet 2019–2022. Hälytystehtävien määrä sosiaali- ja kriisipäivystyksessä on kasvanut. Lastensuojeluilmoitusten määrä on vuodesta 2022 kasvanut 11 % vuoteen 2023 verrattuna.

Haetusta 74 milj. euron lisärahoituksesta toimialan osuus on 15 milj. euroa. Lisäksi toimialaa rasittaa vuoden 2024 aikana tehtävä ylimääräinen 3 milj. euron lisäsopeutustarve. Uudistusohjelman mukaisesti tuottavuutta parannetaan 3 milj. euroa ja tavoitteina ovat etenkin: 1) perhekeskuskokonaisuuden kehittäminen; 2) mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen kehittäminen (porrastus); sekä 3) lastensuojelupalvelujen kehittäminen (mm. avo- ja sijaishuolto, nuorten kiireellisten sijoitusten vähentäminen, vauvaikäisten sijoitukset). Tavoitteena on vähentää ostopalveluriippuvuutta.

Mikkosen mukaan säästötoimien vaikutukset olisivat toimialalla esitetyn skenaarion perusteella seuraavat: 1) neuvola- ja kouluterveydenhuollon vastaanottojen saatavuus heikkenisi; 2) 2–6-vuotiaiden osalta 15 000 määräaikaistarkastusta jäisi neuvolassa tekemättä; 3) koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa 11 000 lääkärikäyntiä ja 5 500 kuntoutuskäyntiä jäisi toteutumatta; 4) opiskeluhuollossa turvattaisiin vain akuutit tilanteet ja erityisen huolen kohteena olevien lasten ja nuorten palvelut. Arviolta 18 000 käyntiä jäisi toteutumatta; 5) sosiaalihuollossa palveluja tarjottaisiin ainoastaan akuutteihin tarpeisiin, mikä tarkoittaisi, että 1 700 perhettä jäisi ilman tarvittavia tukipalveluja; 6) lastensuojelussa lasten tukipalveluja vähennettäisiin ja ympärivuorokautiseen laitosperehokuntoutukseen tai kotiin annettavan lastensuojelun tuki jäisi saamatta / viivästyisi n. 300 lapsen perheeltä. VAKEn mukaan em. toimenpiteitä ei ole aloitettu, koska ne toteuttaen toimiala joutuisi palvelujen suhteen laittomaan tilaan. Toimiala on tehnyt tänä vuonna alijäämäisen talousarvion kattamaan tämä valtion rahoituksen vaje.

Juri Matinheikki selosti VAKEn nettokäyttökustannusten kehitystä lasten, nuorten ja perheiden sosiaalihuollon avopalveluissa ja lastensuojelussa. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut muodostavat merkittävän osan VAKEn kustannuksista (13 %). Nettokustannukset per alle 18-vuotiasa ovat vuonna 2023 olleet 23 % korkeammat kuin Manner-Suomessa yhteensä ja reaalin kasvu vuodesta 2019 lukien on ollut hieman Manner-Suomea suurempaa. Merkittävä osa kustannuksista (56 %) muodostuu lastensuojelun laitos- ja perhehoidosta.

Esitysten jälkeen käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat totesivat etenkin seuraavaa:

- toimialan 15 milj. euron säästö on laskettu 100 milj. euron alijäämästä, josta toimialan osuus on 15 %. Säästöissä on kyse skenaarioista, mitä jouduttaisiin tekemään tilanteessa, jossa alijäämää ei olisi tehty. Koska lisärahoitusta ei voida käyttää alijäämän kattamiseen, VAKEn tarkoituksena on osoittaa, että lakisääteinen rahoitus ei riitä lakisääteisten palvelujen järjestämiseen.
- VAKEn lisärahoituksen tarve on arvioitu suhteessa VAKEn koko järjestämisvastuuseen, minkä vuoksi on käytännössä mahdotonta arvioida yksityiskohtaisesti, mistä kaikista palveluista rahoitustarve muodostuu. Tämän vuoksi lisärahoitustarve on jaettu eri toimialoille siten, että mahdollisista

säästötoimista olisi mahdollisimman vähäiset vaikutukset asiakkaille. VAKE on tehnyt laskennallisia skenaarioita siitä, mitä mahdolliset säästöt tarkoittaisivat käytännössä – ja ne osoittavat, että tuossa tilanteessa lakisääteisiä palveluja ei voitaisi järjestää. VAKEn palvelujen taso ei ole ollut lakisääteisesti riittävällä tasolla ja alijäämää tekemällä palvelujen taso on nostettu minimitasolle – ns. ylilaatua tekemättä. VAKEn näkemyksen mukaan siinä tapauksessa, että lakisääteisen rahoitus ei riitä lakisääteisten palvelujen turvaamiseen, alueella on oikeus saada lisärahoitusta.

- sopeutustoimia koskevat laskelmat on tehty vuoden kokonaiskustannusarvioon.
- tuotantotapa-analyysien perusteella arvioidaan palveluiden taloudellisin toteuttamismuoto: esimerkiksi laitoshoidon perustaso on päätetty hankkia ostopalveluna, koska se on tuotantotapa-analyysin tulosten perusteella edullisempaa kuin järjestää omana tuotantona. VAKella on nyt kaksi perustason omaa laitosta, kolmas muutettiin keväällä 2024 erityistasoiseksi tuotantotapa-analyysin perusteella. Tuotantotapa-analyysien perusteella erityisesti erityistason laitoshoidon pyritään vahvistamaan omana tuotantona.
- ostopalveluina hankitut palvelut ovat markkinariippuvaisia (hinnankorotukset). Lastensuojelun kustannusvaikutusten arvioinnissa on eniten riskiä, koska esimerkiksi sijoitustarpeita on vaikea tarkalleen ennakoita.
- Tällä hetkellä lastensuojelun lapset voidaan hoitaa. Palvelutarpeen arvioinnissa ei ole yhtään lasta jonossa.
- Esitetyillä säästövaatimuksilla VAKE pystyy turvaamaan kriittiset palvelut: sosiaali- ja kriisipäivystyksen, raskaan olevien ja alle 1,5-vuotiaiden terveystarkastukset sekä lastensuojelun. Vaaditut säästöt jouduttaisiin kohdentamaan ennaltaehkäiseviin ja perustason palveluihin.

Valtion edustajien kysymykseen siitä, onko VAKEn palvelujen taso ollut aiemmin ns. minimirajan alapuolella, VAKEn edustajat totesivat, että kyllä hyvinvointialueella on aiemmin ajoittanut oltu laittomassa tilanteessa, kun kaikkia lakisääteisiä tehtäviä ei ole voitu määrärajoissa toteuttaa. VAKE kuitenkin korosti, että tilanne on nyt korjaantunut.

Puheenjohtaja totesi, että toimialakohtaisissa käsittelyissä on haetusta 74 milj. eurosta saatu lisämäärärahatarpeen yhteismääräksi 67,5 milj. euroa. Valmisteluryhmän jatkokokouksissa on tarkoitus käsitellä myös muita kululajeja ja kassavaraa (hallinto, investoinnit yms.) sekä VAKEn talouden kokonaistilaa.

4. Muut esille tulevat asiat

Aiempien kokousten kokousmuistiot on tarkoitus käsitellä seuraavassa kokouksessa.

Puheenjohtaja esitti toivomuksen, että viimeistään maanantaina 26.8.2024 toimitetaan tiimeri-työtilaan pelastustoimea koskeva asiakirjamateriaali.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11.35.

3.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 8/2024

Aika to 29.8.2024 klo 13.00–16.00

Paikka Sosiaali- ja terveysministeriö, Meritullinkatu 8 Helsinki, kh Vaikuttamo
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö klo 13.51 alkaen
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue klo 13.57 alkaen
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Pertola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Tiina Snellman, strategia- ja ohjausyksikön johtaja, sisäministeriö
Teija Mankkinen, neuvotteleva virkamies, sisäministeriö
Tiina Etelälahti, erityisasiantuntija, sisäministeriö
Annika Parsons, lainsäädäntöneuvos, sisäministeriö
Mira Leinonen, pelastusylitarkastaja, yksikön päällikkö, aluehallintovirasto
Jyrki Landstedt, pelastusjohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Jussi Rahikainen, palvelualuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13.01. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

Kokouksen alkuun Timo Aronkytö Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta, jäljempänä VAKE, totesi, että hän joutuu välillä olemaan hetkellisesti poissa kokouksesta. Pelastustoimen kustannuksista Aronkytö selosti, että Vantaan ja Keravan kaupungeilta ns. siirtyneet kustannukset olivat n. 5 milj. euroa todellisia kustannuksia pienemmät (mm. vuokra- ja ict-menoja puuttui laskelmista). Vantaan ja Keravan siirtyneet kustannukset olivat Aronkytön mukaan 14,6 milj. euroa, kun todelliset menot olivat 19,8 milj. euroa.

2. Lisärahoitushakemuksessa pelastustoimen palveluja koskeneiden huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

Jyrki Landstedt selosti VAKEn pelastustoimen tilannetta: pelastuslaitoksen palvelukyvyyn ja palveluverkon nykytilannetta, henkilöstömitoitusta, pelastustoiminnan toimintavalmiutta, uudistusohjelman toimenpiteitä, palvelutason määrittelyä sekä ilman lisärahoitusta tulevaa säästötarvetta ja sen vaikutuksia palveluihin. Ilman lisärahoitusta tulevan säästötarpeen aiheuttamia vaikutuksia palveluihin olisivat etenkin: 1) Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelukyky ja palvelutaso heikkenisivät; 2) pelastuslaitokselle kohdistuisi 4 milj. euron säästövaatimukset; 3) säästöt olisivat toteutettavissa henkilöstömenoja karsimalla: pelastustoimen operatiivisesta vahvuudesta 2 pelastusyksikköä ja irtisanomalla 48 palomiestä (2,8 milj. euroa) sekä ensihoidon operatiivisesta vahvuudesta 2 ensihoitoyksikköä ja irtisanomalla 24 ensihoitajaa (1,3 milj. euroa); 4) aluehallintoviranomaisen edellyttämiä korjaustoimenpiteitä ei pystyttäisi toteuttamaan; 5) pelastustoimen palveluja ei pystyttäisi tuottamaan pelastustoimen järjestämislain edellyttämällä tasolla.

Landstedtin näkemyksen mukaan pelastustoimen menot ovat tietolähteestä riippuen erilaisia, joko 19,8 milj. euroa tai 18,1 milj. euroa. Vuonna 2023 pelastustoimeen osoitettu rahoitusta 14,6 milj. euroa.

Puheenjohtaja totesi, että valmisteluryhmän 8.8.2024 pidetyssä kokouksessa, jossa käsiteltiin rahoitusmalliin ja rahoituksen siirtymiseen liittyviä VAKEn huomioita, valtion edustajien diaesityksessä ollutta VAKEn pelastustoimen laskennallista rahoitusta koskevaa diaa (dia 7) ei ajan puutteen vuoksi käsitelty kyseisessä kokouksessa. Dian keskeiset huomiot ovat: 1) VAKella on maan alhaisimmat siirtyneet kustannukset: n. 50 euroa / asukas (maan keskiarvo 87 euroa / asukas); 2) VAKEn pelastustoimen laskennallinen rahoitus on kuitenkin siirtyneitä kustannuksia korkeampaa: v. 2022 79 euroa / asukas, vuonna 2023 81 euroa / asukas, vuonna 2024 82 euroa / asukas ja vuonna 2025 92 euroa / asukas; sekä 3) pelastustoimen rahoitus on laskennallista, ei kunkin alueen toteutuneisiin kustannuksiin perustuvaa.

Puheenjohtaja totesi, että VAKElta saatujen pelastustoimen lukujen perusteella on arvioitavissa, että pelastustoimen osuus haetusta 74 milj. euron lisärahoituksesta on 4 milj. euroa. Puheenjohtajan kysymykseen siitä, mistä erot pelastustoimen menoissa johtuvat, todettiin, että SM:n esittämät luvut pohjautuvat Valtiokonttorin tietoihin. Valtiokonttorin tietojärjestelmiin ei ole viety kaikkia VAKEn pelastustoimea koskevia tietoja. Pelastustoimi ei itse vie tietoja Valtiokonttorin tietojärjestelmiin, vaan hyvinvointialue raportoi tietojärjestelmiin sekä sosiaali- ja terveystieteiden että pelastustoimen kustannukset.

Jaana Määttä selosti pelastustoimen tilannetta SM:n näkökulmasta: lisärahoitushakemuksessa esitettyjä pelastustoimea koskevia nostoja; talouden näkökulmia vuosina 2023 ja 2024; uudistusohjelman säästötavoitteita; sekä viranomaismaksuja. Esityksen keskeisiä havaintoja olivat muun muassa seuraavat: 1) Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 12.1.2024 antanut päätöksen pelastustoiminnan palvelutasossa olevista puutteista. AVIn korjausmääräys kohdistuu vuodelle 2034 asti.; 2) VAKEn pelastustoimen osuus on eroteltava Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen osuuksista; 3) investointeja koskevat asiat käsitellään lisälainanottovaltuusprosessissa; 4) vuonna 2024 pelastustoimen laskennallinen rahoitus on suurempi kuin

TA2024:ssa arvioidut kustannukset; sekä 5) bruttokustannusten nousu vuodesta 2022 vuoteen 2024 on noin 10 milj. euroa.

Esitysten jälkeen käydyssä keskustelussa VAKEn edustajat nostivat esiin muun muassa seuraavia huomioita: 1) laskennallisen rahoituksen riittävyden arvioinnissa on otettava huomioon myös tavoite vuoden 2023 alijäämän kattamiseen, vaikka vuoden 2024 rahoitus olisikin ylijäämäinen; 2) pelastustoimen palvelutaso on alle lakisääteisen minimin; 3) pelastustoimen menoista noin 75 % on sellaisia menoja, joihin ei voi vaikuttaa; 4) bruttokustannusten nousuun ovat vaikuttaneet muun muassa palkkaratkaisut ja lainsäädännössä säädetyt uudet tehtävät; 5) vuoden 2024 talousarviossa pelastustoimen kustannustaso on 36,3 milj. euroa toisin kuin SM:n diaesityksessä esitetty 40 milj. euroa; 6) vuonna 2028 pelastustoimen palvelutason tulisi täyttää minimitaso; 7) palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa ei ole esitetty uusia vakansseja vuosille 2024-2025.

Koska VAKEn pelastustoimen edustajat olivat nähneet rahoituksen siirtolaskelman vasta kokousmateriaalissa, sovittiin, että Tiimeri-tilan kokousaineistoon toimitetaan erillinen selvitys pelastustoimen siirtolaskelmasta.

Mira Leinonen Etelä-Suomen aluehallintovirastosta selosti aluehallintoviraston antamia korjausmääräyksiä. Aluehallintovirasto on 30.8.2024 asettamassa 350 000 euron uhkasakon hälytettävien muodostelmien osalta. Erytystä vaaraa aiheuttavien kohteiden määrä on VAKella noussut nykyisestä kahdesta neljään. Yhteensä kohteiden määrä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on tällä hetkellä yhdeksän.

Puheenjohtajan kysymykseen siitä, miten kaksi hyvinvointialuetta neuvottelevat keskenään rahoitusvajeen kattamisesta, VAKEn edustajat totesivat, että keskustelua käydään ainoastaan talousarvioprosessin aikana, ei enää sen jälkeen tai kesken talousarviovuoden. Maksuosuudet on todettu yhteistoimintasopimuksessa.

3. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Puheenjohtaja totesi, että valmisteluryhmälle on myönnetty 2 viikkoa jatkoaikaa. Valmisteluryhmän seuraavat kokoukset ovat: ti 3.9. klo 9.00–12.00; ke 4.9. klo 12.05–14.00 sekä ke 11.9. klo 8.30–11.00.

Tiistain 3.9.2024 kokouksessa käsitellään VAKEn taloustietoja sekä hallinnon ja konsernipalvelun taloutta. Taloustietoja koskevat VAKELLE osoitettavat tarkentavat kysymykset toimitetaan viimeistään maanantaina 2.9.2024 Tiimeri-työskentelytilaan.

4. Muut esille tulevat asiat

Kokousmuistioden 4/2024 ja 5/2024 käsittely siirretään 3.9.2024 pidettävään kokoukseen.

VAKE totesi voivansa toimittaa Tiimeri-työskentelytilaan VAKEn vastauksen aluehallintovirastolle lastensuojelua koskevassa valvonta-asiassa.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.21.

11.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 9/2024

Aika ke 3.9.2024 klo 9.00–12.00

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9 Helsinki, kh Nousukausi
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Tero Tyni, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Mikko Meuronen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Jarmo Stirkkinen, rahoituspäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Severi Karila, konsernilaskennan päällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi siten muutettuna, että edellisten kokousten 16.8. ja 20.8, muistion hyväksyminen siirrettiin asialistan 3 kohdaksi.

2. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vuoden 2024 talustilannetta koskevien huomioiden ja tietojen esittely ja käsittely

Juri Matinheikki selosti VAKElle etukäteen lähetettyjä, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, taloudellista tilannetta koskevia kysymyksiä. Kysymykset liittyivät etenkin tase-erien sisällön kuvaukseen, kassavirta-analyysiin, hyvinvointialuetodistuksiin sekä korkomenoihin ja pitkäaikaisten lainojen määrään.

VAKE selosti valmisteluryhmän Tiimeri-työskentelytilaan viedyn diaesityksen sisältöä: lyhytaikaisten lainojen määrä on noin 23 milj. euroa; pitkäaikaisia lainoja on nostettu noin 23 milj. euroa; arvio vuoden 2024 korkokuluista on noin 1,5 milj. euroa. Pitkien että lyhyiden lainojen korkoprosentit ovat yleiseen korkotasoon suhteutettuna varsin maltilliset (n. 4 %) ja VAKE on saanut kilpailutettuja pitkien lainojen tarjouksia useilta liikepankeilta ja Kuntarahoitukselta. Muita esille nostettuja huomioita olivat esimerkiksi seuraavat: 1) 21.8.2024 oli järjestetty sijoittajatapaaminen; 2) harkinnassa on konsernitililuoton avaaminen Danske Bankista; 3) myös Swedbankin kautta oli laskettu liikkeelle hyvinvointialuetodistus. Hyvinvointialueiden tunnettavuus sijoittajien kesken on heikkoa; 4) Kuntarahoitus ei nosta hyvinvointialuetodistusohjelman kokoa nykyisestä 80 milj. eurosta; 5) aluehallituksen hyväksymiä hyvinvointialueohjelmia on yhteensä noin 700 milj. euroa; mutta aluehallitus asettanut lyhytaikaisten lainojen yhteismäärän rajaksi 150 milj. euroa 6) pankit eivät osta velkakirjoja omaan taseeseen, vaan välittävät velan loppusijoittajille, mikä on haastavaa, koska hyvinvointialueiden tunnettavuus sijoittajien joukossa toistaiseksi vielä heikkoa.

VAKE ennakoii, että loppuvuoden kassavirta on -116 milj. euroa, mikä tullaan tarvittaessa täyttämään lyhytaikaisella rahoituksella.

Valtion edustajan kysymykseen siitä, miksi VAKE ei hakenut lisärahoitusta jo vuonna 2023, VAKEn edustajat totesivat, että keskustelu lisärahoitustarpeesta käynnistettiin välittömästi rahoitustilanteen käytyä ilmi, mutta lisärahoitushakemus päätettiin tehdä vasta sen jälkeen, kun oli riittävästi selvitetty kokonaisuutta (mm. siirtolaskelmien oikeellisuus). VAKEn aluehallitukselle ensisijaista oli toteuttaa 300 milj. euron säästöt uudistusohjelmalla – lisärahoituksen hakeminen oli toissijainen.

VAKEn edustajat korostivat, että lisärahoitusta ei käytetä palvelutarpeen turvaamiseen tai täydentämiseen. Lisärahoitushakemus perustuu VAKEn mukaan siihen, että nykyisellä valtion rahoituksella ei voida tuottaa kaikkia lakisääteisiä palveluja asukkaille. Pitkällä tähtäimellä rahoitus kehittyi hyvin.

Valtion esittämään kysymykseen henkilöstökulujen huomattavasta kasvusta (ennuste vuodelle 2024 on noin 17 %) VAKEn edustajat totesivat, että menoja nostivat 1) palkkaratkaisu; 2) tavoite siirtyä henkilöstövuokrauksesta pois; sekä 3) Uudenmaan erillISRatkaisuun liittyvä palkkaharmonisointi. Palkkaharmonisaation osuus on noin 10 milj. euroa (2023–2024), ja harmonisaatio on kohdistunut sekä sosiaalityön työntekijöihin että sairaanhoitajiin ja lähihoitajiin. Ennen palkankorotuksia osalle henkilöstöä maksettiin ns. sitoutumislisää (v. 2024 n. 3,5 milj. euroa). Henkilöstön lukumäärä ei kuitenkaan ole VAKEn mukaan merkittävästi noussut – nousua on noin 0,5–1 %. Uudet vakanssit on lueteltu vuoden 2024 talousarviossa (nettolisäys on 50). Huomioon otettava, että Valtiokonttorille toimitetuissa taloustiedoissa saattaa olla puutteellisuuksia neljännesvuosittain raportoitujen henkilötyövuosien osalta.

VAKEn edustajat selostivat konsernipalvelujen kulurakennetta. Konsernipalvelujen osuus VAKEn kokonaisuudesta on 8–9 %. Tietohallintomenot ovat suurin menoerä. ICT-menoista 54 % muodostuu Apottikustannuksista. VAKEn mukaan VAKE on ainoa hyvinvointialue, jolle ei käytännössä siirtynyt päällekkäistä hallintoa. Kuitenkin samaan aikaan tarve henkilöstöhallinnolle ja sen tukipalveluille on sama riippumatta siitä,

kuinka monta työntekijää alueelle on siirtynyt. VAKE katsoo, että esimerkiksi turvallisuus ja varautuminen, kiinteistöjen hallinta ja sisäinen tarkastus ovat tehtäviä, joihin on siirtynyt vähemmän kuin puolet niistä kustannuksista, joilla näitä tehtäviä hoidetaan.

Puheenjohtaja kiinnitti huomiota siihen, että vuoden 2023 lopussa aluevaltuustossa hyväksytyssä uudistusohjelmassa on todettu, että uudistusohjelman toimeenpanoa nopeutetaan siinä tapauksessa, että rahoitusnäkyvät heikkenevät. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan alijäämät tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Tästä huolimatta taloussuunnitelman lähtökohtana on ollut, että palveluja ei vaaranneta ja alijäämä katetaan vasta vuonna 2028. Puheenjohtajan toteamuksesta VAKEn edustajat totesivat, että VAKEn talousarvio on laadittu oikein ja VAKella on 100 milj. euroa enemmän menoja kuin mitä on valtion rahoitus. Alijäämällä on turvattu lakisääteisten palvelujen järjestäminen.

Puheenjohtaja totesi, että ajankohtaisten lehtitietojen mukaan VAKE on nopealla aikataululla vuoden 2024 loppupuolella etsimässä 13 milj. euron lisäsäästöjä ilman yt-menettelyjä. Vaikuttaa, että VAKE onnistuu toteuttamaan vuoden 2024 aikana 13 milj. euron lisäsäästöt lakisääteisiä palveluja vaarantamatta, mutta samanaikaisesti VAKE lisärahoitushakemuksessa väittää, että ilman lisärahoitusta palvelujen järjestäminen vaarantuu. Puheenjohtajan toteamuksesta VAKEn edustajat totesivat, että alijäämät saadaan katettua vuonna 2028 riippumatta siitä, myönnetäänkö VAKELLE lisärahoitusta vai ei. Ylimääräinen 13 milj. euron lisäsäästö aiheutui toimintaympäristön muutoksista, koska tuloja on tulossa aiempaa vähemmän ja menoja syntyy arvioitua enemmän. VAKEn mukaan 100 milj. euron alijäämällä voidaan turvata lakisääteiset palvelut. VAKE arvioi myös, että esitetyt 13,4 miljoonan euron säästötoimenpiteet voidaan toteuttaa perusoikeuksia vaarantamatta.

Valtion edustajat totesivat, että mahdolliset hyvinvointialueen tehtävävähennykset eivät helpota suoraan hyvinvointialueiden taloudellista tilannetta, koska rahoituslain 9 §:n mukaan valtion rahoitus vähenee, jos tehtävät vähenevät.

Valtion edustajan kysymykseen tekeekö VAKE ne toimialakohtaiset säästöt, joita teemakohtaisissa käsittelyissä on todettu siinä tapauksessa, että lisärahoitusta ei myönnetä, VAKEn edustajat totesivat, että ei tee. VAKEn valtuusto on päättänyt, että VAKE tekee 100 milj. euron alijäämäisen budjetin. Valtion edustajan kysymykseen siitä, toteutuiko ja toteutuuko kokonaisarvion perusteella lainsäädännössä edellytetty palvelutaso vuonna 2023 ja 2024, VAKEn edustajat totesivat, että toteutuu molempina vuosina lukuun ottamatta niitä palveluja, jotka on raportoitu aluehallintovirastolle. VAKEn mukaan lakisääteisestä tasosta puuttuu ainoastaan promille.

3. Edellisten kokouksien 16.8. ja 20.8. muistioiden hyväksyminen

Hyväksyttiin valmisteluryhmän kokousmuistio 4/2024.

Muistion 5/2024 käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

4. Seuraavien kokouksien ajankohtien ja käsittelyaiheiden vahvistaminen

Valmisteluryhmän seuraavat kokoukset ovat ke 4.9. klo 12.05–14.00 ja ke 11.9. klo 8.30–11.00.

Perjantaina 6.9.2024 toimitetaan Tiimeri-työskentelytilaan valmisteluryhmän muistioluonnos kaikkien jäsenten kommentoitavaksi.

5. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.50.

18.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 10/2024

Aika ke 4.9.2024 klo 12.05–14.00 ja to 5.9.2024 klo 12 - 14

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9 Helsinki, kh Nousukausi (ke 4.9.2024)
Valtiovarainministeriö, Meritullinkatu 8, Helsinki, kh Vaikuttamo (to 5.9.2024)
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkytö, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri (ke 4.9.2024)

Erikseen kutsutut

Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja aloitti kokouksen kello 12.05. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Edellisten kokouksien (20.8., 22.8., 23.8.) muistioiden hyväksyminen

Hyväksyttiin kokousmuistio 5/2024. Kokousmuistioiden 6/2024 ja 7/2024 käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen. Kokousmuistioita koskevat kommentit pyydettiin toimittamaan sähköpostitse mahdollisimman pikaisesti.

3. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoitushakemusta koskevia ministeriöiden arvioita ja johtopäätöksiä

Puheenjohtaja selosti diaesitystä, jossa alustavasti esitellään ministeriönäkökulmia Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, jäljempänä VAKE, lisärahoitushakemuksen alustavaksi arvioimiseksi ja alustaviksi johtopäätöksiksi. Puheenjohtaja korosti, että kyse on puheenjohtajan valmistelemasta diaesityksestä, jossa voi olla epätarkkuuksia ja joka on osittain keskeneräinen. Kaikilla valmisteluryhmän jäsenillä on varauma diaesitykseen.

Diaesityksen alussa on käsitelty lisärahoitusprosessin käynnistymisen lähtökohtia ja lisärahoituksen edellytysten tarkastelua sekä VAKEn hakemusta ja valmisteluryhmässä esitettyjä näkökohtia.

Lisärahoitushakemuksen osalta VAKEn edustajat totesivat, että hakemuksen perustelut ovat esityksessä pääsääntöisesti oikein. Perustelujen yhdistämisestä saattaa VAKEn näkemyksen mukaan kuitenkin tulla kokonaisuudesta erilainen näkökulma. Etenkin alijäämän kattamista koskeva perustelu tulisi poistaa. Alijäämää koskevan kohdan osalta puheenjohtaja totesi, että diaesityksen teksti oli suora kopio VAKEn hakemuksesta, minkä vuoksi perustelun poistaminen ei hakemuksen sisältöä kuvaavassa osuudessa ole mahdollista.

VAKElla ei ollut huomioita diaan, jossa selostettiin haetun 74 milj. euron lisärahoituksen kohdentumista eri toimialoille.

Kirsi Ruuhonen selosti palvelujen saatavuuden toteutunutta kehitystä vuonna 2024 terveydenhuollon, aikuissosiaalityön sekä lasten, nuorten ja perheiden osalta. Jaana Määttä selosti palvelujen saatavuuden toteutunutta kehitystä vuonna 2024 pelastustoimen osalta. Määttä totesi, että VAKE ei ole hakemuksessaan hakenut lisämäärärahaa pelastustoimelle. Tarve lisärahoitukselle on ilmennyt vasta valmisteluryhmän teemakohtaisissa keskusteluissa.

VAKEn edustajat totesivat tuoneensa valmisteluryhmässä esiin sen, että valtion rahoitus lakisääteisten palvelujen tuottamiseen on liian alhainen. VAKEn näkemyksen mukaan esityksestä voidaan päätellä, että todistustaakka siitä, ettei se pysty toteuttamaan ns. tehostamistoimia, olisi hyvinvointialueella. VAKE katsoo osoittaneensa, että palvelutasossa ei ole ylimääräistä ja että valtion rahoitus ei riitä nykyisen palvelutason ylläpitämiseen. Palvelutason kehittäminen ei välttämättä osoita sitä, että kehittämiseen olisi käytetty rahoitusta liikaa. Lisäksi VAKE katsoo, että perustelut eivät ole diaesityksessä tasapuolisesti esitettyjä ja VAKEn näkemyksiä ei ole riittävästi tuotu esiin.

Puheenjohtaja totesi, että diaesityksessä on käsitelty ministeriöiden näkemyksiä, kun aiemmissa valmisteluryhmän kokouksissa on tuotu esiin VAKEn näkemyksiä. Valmisteluryhmän muistiossa on tarkoitus käsitellä kaikkien tahojen näkemyksiä.

Valtion edustajat toivat esiin, että valtion rahoituksen tulisi riittää lakisääteisten palvelujen rahoittamiseen varainhoitovuonna ja että johdon velvollisuutena on kohdentaa rahoitus siten, että alueen asukkaiden perusoikeudet eivät vaarannu. Lisärahoitushakemuksen käsittelyssä tulisi arvioida muun muassa niitä osa-alueita, joissa rahoitus mahdollisesti vaarantuu, miten muut tehtävät ovat mahdollisesti hoidettavissa sekä onko rahoitusta uudelleenkohdennettavissa. Valtio tehtävänä ei ole tarkastella operatiivista toimintaa yksityiskohtaisesti eli esimerkiksi sitä, miten hyvinvointialue kohdentaa henkilöstönsä ja onko tarpeen toteuttaa yt-menettelyjä. Nämä kokonaisuudet kuuluvat itsehallinnollisella hyvinvointialueella päätettäviin asioihin. Tietojen tulisi perustua objektiiviseen tietoon. VAKE on aiemmissa valmisteluryhmän kokouksissa

todennut, että sen palvelut ovat vuosina 2023 ja 2024 olleet lakisääteisellä tasolla. Valtion edustajien mukaan samanaikaisesti vaikuttaa, että palvelujärjestelmää kehitetään nopeammin kuin mitä varainhoitovuoden rahoituksella on mahdollista tehdä.

Kirsi Ruuhonen totesi, että palvelutaso on keskeinen kysymys, jota tulisi tarkastella. Ruuhonen totesi, ettei terveys- ja sosiaalipolitiikassa ole tunnistettu, että VAKEn palvelutaso olisi lakisääteistä tasoa korkeampaa.

Eeva Mäenpää selosti sitä esityksen kokonaisuutta, joka käsitteli hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuutta, alijäämän kattamisen suhdetta lisärahoitukseen, talousarviovuoden rahoitusta, hyvinvointialueen rahoitusta ja kunnilta siirtyneitä kustannuksia sekä johtopäätöksiä.

Rahoitusmallin toimivuudesta VAKEn edustajat totesivat muun muassa seuraavaa:

- lisärahoitushakemusta ei ole ollut tarkoitus perustella rahoitusmallin toimimattomuudella.
- VAKE on eri mieltä siitä väitteestä, että rahoitusmallista ja VAKEn rahoituksesta saatavien tietojen perusteella ei voida todeta, että alueen vuonna 2024 saaman rahoituksen taso lähtökohtaisesti uhkasi vaarantaa palvelujen järjestämisen alueella. VAKEn näkemyksen mukaan valtio ei ole osoittanut, että VAKE olisi tuottanut ns. ylilaaatua.
- valmisteluryhmän kokouksissa on tuotu esiin, ettei hyvinvointialueiden rahoitusmallin tarvevakiointimalli toimi sosiaalihuollon osalta hyvin.

VAKEn edustajat katsoivat, että he eivät perustele lisärahoitushakemuksensa tarvetta sillä, että hyvinvointialueiden rahoitusmalli ja siihen sisältyvä tarvevakiointimalli eivät kohtelisi aluetta oikeudenmukaisesti. Esittivät tästä johtuen diassa käytetyn perustele-verbien muuttamista. Puheenjohtaja vahvisti, että vaihdetaan jatkovalmistelussa perustele-verbistä toiseen.

Alijäämän kattamisen suhteesta lisärahoitukseen VAKEn edustajat totesivat muun muassa seuraavaa:

- kehittäminen-käsite ei tarkoita sitä, että olisi tehty toiminnasta erillistä kehittämistyötä ja siten lisätty erikseen toimintaan kohdistuvaa lisärahoitusta, vaan kehittämisellä tarkoitetaan prosessien ja toiminnan tehostamista
- valtion näkökohdat on esitetty yleisellä tasolla ja epämääräisesti
- välttämättömien palvelujen turvaaminen on edellyttänyt alueelta 100 milj. euron alijäämäistä budjetointia.

Talousarviovuoden rahoitusta koskevasta diasta VAKEn edustajat totesivat muun muassa seuraavaa:

- haasteellista, jos alueen toimintaa ei voida tarkastella yhtä vuotta pidemmälle
- palveluverkossa ei ole ns. ylikapasiteettia – toiminnallisia muutoksia on tehty ja tehdään koko ajan

Valtion edustajat totesivat, että alueella on paras tieto arvioida alueen toimenpiteitä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi.

Hyvinvointialueen rahoituksesta ja kunnilta siirtyneistä kustannuksista VAKEn edustajat totesivat muun muassa seuraavaa:

- se, että oikaisuja ei ole haettu, ei osoita, etteikö puutteita rahoituksen siirtymisessä olisi. Muutosta ei ole haettu, koska ei ole osattu hakea. Taustalla vaikuttaa erityisesti se, että Vantaan kaupunki ei ole ilmoittanut kaikkia sote-menoja.

- lisärahoituksen saamisen edellytyksenä ei ole se, että alue olisi käyttänyt ennen hakemista kaikki muutoksenhakukeinot

Valtion edustajat totesivat, että valmisteluryhmän muistiossa voidaan tarvittaessa kuvata tarkemmin siirtolaskentaprosessia. Siirtolaskelmiin on mahdotonta enää tässä vaiheessa puuttua, koska objektiivista tietoa ei ole enää saatavissa – siirtolaskemien objektiivinen tarkastelu edellyttäisi vastaavien kuntatietojen tarkastelua.

Esityksessä esitetystä johtopäätöksistä, että ei ole osoitettu lakisääteisten palvelujen tosiasiallista järjestämistä uhkaavaa vaarantumista vuonna 2024 ja että varainhoitovuoden rahoituksen riittävyyteen voidaan vaikuttaa alueen omin päätöksin, VAKEn edustajat totesivat muun muassa seuraavaa:

- hakemusta koskevat tiedot ja tilannekuvat ovat tarkentuneet hakemisprosessin kuluessa
- se, että VAKE ei voisi kuvata vuoden 2024 tilannetta selkeästi, ei voi johtaa siihen johtopäätökseen, etteivätkö peruspalvelut voisi vaarantua
- lainarahoitusta on haettu, koska valtion rahoitus ei riitä palvelujen järjestämiseen. Säästöjen toteuttaminen vuodessa ei mahdollista tuottamaan riittäviä palveluja. On mahdotonta samanaikaisesti säästää ja huolehtia peruspalveluista.
- esitetyt skenaariot osoittavat sitä, mitä seuraisi siitä, että lisärahoitusta ei saataisi.

4. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous on ke 11.9. klo 8.30–11.00.

Puheenjohtaja totesi, että ensi viikon torstaille 12.9.2024 ja perjantaille 13.9.2024 etsitään lisäkokousajat. Tavoitteena on edelleen, että valmisteluryhmän työ päättyy perjantaina 13.9.2024, eikä tarkoituksena ole hakea jatkoaikaa valmisteluryhmän työskentelylle.

Seuraavassa kokouksessa käsitellään valmisteluryhmän muistiolounnosta, joka on perjantaiamuna 6.9.2024 valmisteluryhmän jäsenten kommentoitavissa.

5. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

6. Kokouksen päättäminen

puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.05.

12.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 11/2024

Aika ke 11.9.2024 klo 8.30–11.00

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9 Helsinki, kh Ylijäämä
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsuttu

Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 8.30. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Edellisten kokouksien (22.8., 23.8., 3.9., 4.–5.9.) muistioiden hyväksyminen

Hyväksyttiin kokousmuistiot 6/2024 ja 8/2024.

Hyväksyttiin kokousmuistio 7/2024 siten muutettuna, että muistion sivun 3 tuotantotapa-analyysiä koskeva toinen ranskalainen viiva on seuraava: ”-tuotantotapa-analyysien perusteella arvioidaan palveluiden taloudellisin toteuttamismuoto. Muistion hyväksymisen yhteydessä 11.9.2024 tekstiä tarkennettiin seuraavalla VAKEn esittämällä lisäyksellä: VAKella on nyt kaksi perustason omaa laitosta ja kolmas muutettiin keväällä

2024 erityistasoiseksi tuotantotapa-analyysin perusteella. Tuotantotapa-analyysien perusteella erityisesti erityistason laitoshoidon pyritään vahvistamaan omana tuotantona.”)

Kokousmuistion 9/2024 sivun 3 toisen kappaleen viimeinen virke muutettiin seuraavasti: ”VAKEn mukaan 100 milj. euron alijäämällä voidaan turvata lakisääteiset palvelut.” Sovittiin, että virkkeen loppua täsmennetään ja sitä koskeva muutosehdotus valmistellaan torstaiaamun kokoukseen. Muilta osin muistio hyväksyttiin.

3. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoitushakemusta koskevan valmisteluryhmän muistion käsittely

Aloitettiin valmisteluryhmän muistioluonnoksen käsittely. Käsiteltiin lukuja 1–4.1.1. Todettiin, että kaikista asioista valmisteluryhmän jäsenet eivät pääse yhteisymmärrykseen. Tämän vuoksi muistiossa pyritään kuvaamaan osapuolten näkemyksiä. Muistioluonnoksen sisältöön on kaikilla valmisteluryhmän jäsenillä yleisvarauma.

Muistioluonnoksen jatkovalmistelusta sovittiin, että valmisteluryhmän jäsenet täydentävät muistioluonnosta Tiimeri-työskentelytilassa. Muutetut kohdat ja tehdyt lisäykset merkitään luonnokseen eri väreillä.

Puheenjohtaja totesi, että muistion johtopäätös-luku täydentyy kokouspäivän aikana. Muistioluonnoksen allekirjoitukset on tarkoitus hoitaa teknisesti ensi viikolla.

4. Seuraavien kokouksien ajankohdat

Valmisteluryhmän seuraavat kokoukset ovat to 12.9. klo 8.00–10.00 ja pe 13.9. klo 8.00–10.00.

5. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10.59

13.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 12/2024

Aika to 12.9.2024 klo 8.00–10.00

Paikka Sosiaali- ja terveysministeriö, Meritullinkatu 8 Helsinki, kh Kohtaamo
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsuttu

Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Edelliseen kokouksen (3.9.) muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin kokousmuistio 9/2024.

3. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoitushakemusta koskevan valmisteluryhmän muistion käsittely

Jatkettiin valmisteluryhmän muistioluonnoksen käsittelyä. Sovittiin, että muistion sisältö muutetaan puheenjohtajan jäsenyyksensä mukaiseksi. Sovittiin lisäksi, että jäsenet tekevät muutosesityksiä Tiimerityöskentelytilaan ja muutokset merkitään eri väreillä.

4. Muut esille tulevat asiat

Valmisteluryhmän viimeinen kokous pe 13.9. klo 8.00–10.00.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10.01.

16.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 13/2024

Aika pe 13.9.2024 klo 8.00–10.00

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9 Helsinki, kh Ylijäämä
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö. pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Virpi Vuorinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Erikseen kutsuttu

Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 8. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

Puheenjohtaja selosti mahdollisuutta hakea valmisteluryhmän työskentelylle yksi viikko lisäaikaa, koska valmistelu on edelleen hieman keskeneräinen. Käydyn keskustelun jälkeen sovittiin, että puheenjohtaja hakee valmisteluryhmälle viikon jatkoajan, jotta jokainen ehtii huolella paneutua muistion sisältöön.

2. Edelliseen kokouksien (3.9.) muistion hyväksyminen

Edellisten kokousten, kokousmuistioden 10/2024–12/2024 hyväksyminen siirrettiin hyväksyttäväksi kirjallisella menettelyllä.

3. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoitushakemusta koskevan valmisteluryhmän muistion käsittely

Käsiteltiin kokousmuistion luvut 1–5.1. Sovittiin, että valtion ja VAKEn edustajat käyvät yhdessä läpi muutamien tekstikohtien muotoiluja läpi. Kaikkia mahdolliset tekstimuutokset tehdään muistioluonnokseen perjantapäivän 13.9.2024 aikana.

Puheenjohtaja selosti, että hän tekee puheenjohtajan ehdotuksen valmisteluryhmän muistioksi. Ehdotus toimitetaan Tiimeri-työskentelytilaan viimeistään sunnuntaina 15.9.2024 klo 23.59. Muistioluonnos käsitellään kirjallisessa menettelyssä. Mahdolliset kommentit toimitetaan kirjallisesti sähköpostitse. Jos kommentteja saapuu, valmisteluryhmä kokoontuu käsittelemään niitä torstaina 19.9.2024.

4. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10.

20.9.2024

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoituksen valmisteluryhmä 14/2024

Aika to 19.9.2024 klo 15.00–16.30

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9 Helsinki, kh Ylijäämä
Teams-etäyhteys

Läsnä

Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, pj
Merja Salmi, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Andreas Blanco Sequeiros, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kirsi Ruuhonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
Elina Palola, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö
Timo Aronkylä, hyvinvointialuejohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kimi Korvanen, tietohallintopäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Tiia Tuovinen, juristi, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Marianne Juosila, strategiapäällikkö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Juri Matinheikki, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 15. Hyväksyttiin ehdotus kokouksen asialistaksi.

2. Edellisten kokouksien (4.9., 11.9., 12.9., 13.9.) muistioiden hyväksyminen

Hyväksyttiin kokousmuistiot 10/2024 – 13/2024.

3. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lisärahoitushakemusta koskevan valmisteluryhmän muistion käsittely

Käsiteltiin valmisteluryhmän muistio kokonaisuudessaan läpi. Sovittiin, että muistio on viimeisteltynä valmisteluryhmän jäsenten tutustuttavana Tiimeri-työskentelytilassa kokouspäivän iltana. Mahdolliset tekniset huomiot tulee toimittaa puheenjohtajalle viimeistään perjantainaamuna. Sen jälkeen muistio muokataan saavutettavaan muotoon.

Koska valmisteluryhmä sai kokouksessa päätettyä muistion sisällöstä, muistion todettiin olevan viimeistelyjen jälkeen valmis ja julkinen perjantaina 20.9.2024 klo 15. Allekirjoitusprosessin käytännön toteuttamisen yksityiskohdista sovitaan myöhemmin erikseen.

4. Muut esille tulevat asiat

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen ja kiitti valmisteluryhmän jäseniä yhteistyöstä laajan ja vaativan hakemusasian käsittelyssä.